

Llobre2ós

informatiu anys
2003-2023

Dipòsit legal: L 798-2003

NÚM. 121 - OCTUBRE - 2023

CELEBREM 20 ANYS

Vista general del Convent de Torà durant la celebració

Unes 200 persones es van reunir al Convent de Torà, el passat dia 25 de setembre, per commemorar el vintè aniversari de la nostra revista LLOBREGÓS INFORMATIU, una celebració plena de records d'una publicació que va néixer amb l'objectiu de donar, a través de la comunicació escrita, identitat i cohesió als pobles que conformen aquesta vall solcada pel riu que li dona nom. Al mateix temps, es presentava el llibre "La cuina del Llobregós. Les cuineres i els cuiners", que recopila en un sol volum de 250 pàgines les receptes culinàries aparegudes a la revista durant aquests 20 anys. Al mateix temps, es presentava una exposició que mostrava les 120 portades de les revistes publicades en tot aquest període.

L'acte, presentat i conduït per Fermí Manteca, coordinador del "Llobregós", va comptar amb la presència i parlament del periodista del diari Segre, Xavier Santesmasses, que elogià la importància de la

(Continua a la pàgina següent...)

A l'interior... destaquem:

Editorial, pàg. 2
Noticiari, pàg. 6
De la Vall, pàg. 11
La nostra Entitat, pàg. 34
Opinions, pàg. 36
Cinema, pàg. 37
El secret de les paraules, pàg. 38
La Vall de Forest, pàg. 39
La Talaia, pàg. 40

No em feu cas, pàg. 41
Pel broc gros, pàg. 42
Psicologia familiar, pàg. 44
Pedagogia, pàg. 45
Monòleg, pàg. 46
Passatemp, pàg. 48
Llibre recomanat, pàg. 50
Esports, pàg. 51
Foto per recordar, pàg. 54

EDITA:

Associació del Patrimoni Artístic
i Cultural de Torà (APACT)
c/ Baix, 8
25750 TORÀ - Tel. 649 352 877
apact@apactora.org

Subscripcions i publicitat:

Ramon Torné, tel. 973 473 265

CONSELL DE REDACCIÓ:

Antònia Balagué, Maria Garganté, Jordi Llauredó,
Ari Martín, Maria Morros, Toni Padullés, Silvia
Peribáñez, Ramon Torné, Josep Verdés, Daniel
Vidal, Rosa Vila.

Coordina: Fermí Manteca

COLLABORADORS HABITUALS

Roger Besora, Anna Cantacorps, Adrià Castellà,
Ramon Castellà, Montse Miquel, Antoni Montroig,
Vanesa Pérez, Toni Pinós, Jordi Prat, Sergi
Torrescasana, Jordi Vilagut, Josep A. Vilalta.

COLLABOREN EN AQUEST NÚMERO

Núria Bagà, M.Teresa Cantacorps, Olívia
Civil, Marta Closa, Canòlich Fàbrega, Jordi
Farrés, Albert Fibla, Roger Jounou, Jordi Vila,

Subscripció anual: 16,00 Euros

A l'estranger: consultar preus

Número solt: 3,00 Euros

Dipòsit legal: L 798-2003

Disseny i maquetació: Fermí Manteca

Impressió: Impremta Barnola (Guissona)

Tiratge: 700 exemplars

Aquest número està imprès en paper
ecològic, elaborat sense clor

(≡) **ACPC**
Associació
Catalana
de la Premsa
Comarcal

Membre de l'Associació
Catalana de la Premsa
Comarcal

LLOBREGÓS INFORMATIU no és fa responsable ni
subscriu necessàriament les opinions expressades
pels autors dels articles publicats.

Editorial

(Continua de la pàgina anterior...)

premsa comarcal, amb notícies de proximitat i que aporta un valor afegit, també a la cultura i al patrimoni local.

L'escriptor Vidal Vidal, director dels Serveis Territorials d'Empresa i Treball a Lleida, va comentar i elogiar el llibre de la cuina que es presentava i, com a autor del pròleg de l'obra, va desgarnar la importància d'aquesta publicació que recull les receptes més tradicionals i més innovadores, que "t'obren la gana i també les ganes de visitar els pobles d'aquesta vall", afirmà.

Per la seva banda, la doctora sanauügenza, Maria Garganté, redactora de la revista Llobregós des dels seus inicis, explicà la importància de l'art culinari i la presència d'una revista que contribueix a dotar aquests pobles d'història viva, al mateix temps que va reconèixer la feina dels voluntaris i en especial del coordinador, com a "pal de paller".

(Continua a la pàgina següent...)

www.llobregos.info

info@llobregos.info

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

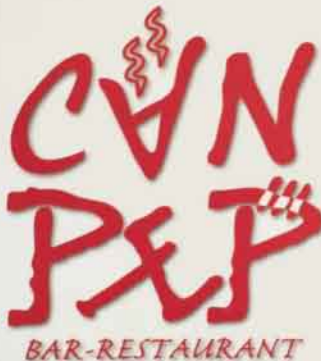
Diputació de Lleida

Enriqueta S.C.P.
 perruqueria **unisex**

C/ Vall, 2 - Tel. 973 47 31 57 -TORÀ (Lleida)

"La casa del pa i la coca"

Ctra. de Ponts, s/n
 08281
 Castellfollit de Riubregós
 Tel. 93 869 30 38

Isaac Soterias
 INSTAL·LACIONS, LAMPISTERIA
 I MANTENIMENT

c/ Sense Cap, 9 - 25750 Torà
 T. 625 53 17 43
 E-mail: isaacsoteraslampista@hotmail.es
 Lampisteria Isaac Soterias

**EXCAVACIONS
 DUOCASTELLA**

OFICINA CASTELLTALLAT
 93 743 30 52 - 973 47 31 63
 Cal Marquet de Castelltallat
 08263 Sant Mateu de Bages

OFICINA CABRIANES
 93 876 06 25
 C/ Caseta d'En camp
 08650 Sallent

www.excavacionsduocastella.com

664 61 00 53 @excavacionsduocastella

EXCAVACIONS, OBRA CIVIL, RESTAURACIÓ I REHABILITACIÓ, CAMINS,
 ESCULLERES I MURS DE PEDRA, TREBALLS FERROVIARIS, GESTIÓ FORESTAL I
 AGRÍCOLA, REORDENAMENT MEDIOAMBIENTAL I EMERGÈNCIES

La cuina del Llobregós
 Les cuineres i els cuiners

**No et perdís el
 llibre de la cuina
 del Llobregós.**

**Reserva'l a la
 teva llibreria**

Visites
 Cada diumenge
 10,30 h
 Info: 973 473 028

Celebrem 20 anys

(Continua de la pàgina anterior...)

El president de l'APACT, entitat editora de la publicació, explicà els inicis de la revista, de com els voluntaris de l'Associació del Patrimoni s'hi van implicar, i com al llarg d'aquests anys ha anat contribuint a cohesionar, a través del treball col·lectiu i la feina del voluntariat com a motor de la societat.

La celebració va ser completa per la participació de la cantant Lúdia Pujol, que des de fa molts anys viu a la vall del Llobregós, interpretant cançons emotives amb la seva veu dolça i al mateix temps contundent, també amb el missatge que transmet.

El presentador, Fermí Manteca, va acabar agraint a tothom la seva presència i recordant les cuineres que apareixen al llibre i que ens han deixat i han finit durant aquests anys. També va recordar la problemàtica de la sequera que patim, que mena a la mala qualitat de l'aigua, cosa que ens impedirà fer bona cuina. Va demanar, per això, als presents que, amb la seva signatura, s'adhereixin al manifest de la plataforma que exigeix la portada d'aigua de qualitat.

Finalment, la regidora de l'Ajuntament de Torà, Rosa Soler, va agrair la tasca que s'està fent a través de l'APACT i de totes les seves activitats, com ara la publicació de "Llobregós Informatiu" i animà a no defallir i a continuar molts més anys amb la mateixa empena.

Uns dies abans, un grup de redactors i col·laboradors ho vam celebrar amb una visita cultural al Castell d'Anfesta i un dinar de germanor al Local Social de la Molsosa.

Redacció

Escola Sant Roc: bon inici de curs

Escola Sant Roc.-Comencem el curs amb moltes il·lusions per part de tota la comunitat educativa. Enguany tenim tots els cursos excepte alumnes de 3 anys: la Judit de l-4, la Júlia de l-5, el Guillem de 1r, la Griselda de 2n, la Cora, Joana i l'Oliver de 3r, la Nekane i el Bernat de 4t, la Núria de 5è i l'Eloi de 6è. Ens acompanyaran en els nous projectes el professorat especialista de la ZER Vent d'Avall. Per altra banda l'Ajuntament ens ha facilitat un menjador escolar al costat de l'escola. Ara l'escola disposa de tota la planta de l'edifici per activitats per l'alumnat. Gràcies per tot.

Calonge: visita del president del Consell Comarcal

Ajuntament.- Jordi Parcerisas, nou president del Consell Comarcal de l'Anoia, va visitar el municipi de Calonge de Segarra, el passat 6 de setembre, en una reunió de treball amb part de l'equip de govern municipal. El president va signar el llibre d'honor i va visitar els pobles de Dusfort, Mirambell i la Mina Vicenta. L'equip de govern va exposar diversos projectes municipals i d'altres de territori, i desitja a Jordi Parcerisas sort i encerts en aquesta nova etapa com a president del Consell Comarcal de l'Anoia i li agraeix la seva visita.

Sanaüja: festa de l'Espiga

Toni Padullés Rius.- La festa de l'Espiga es va fer a Sanaüja, durant una bona colla d'anys el segle passat, a finals de juliol o primers d'agost. Era com una petita Festa Major a meitat d'estiu per a gaudi, també, d'aquelles famílies que passaven uns dies de vacances al poble. Fa uns 30 anys es va acabar perquè faltaven organitzadors que hi poguessin posar esforç i dedicació. Aquest any, amb l'empenta del grup de jovent "Els Espigats", i la col·laboració de l'Ajuntament, es va fer una nova edició el dissabte 19 d'agost al poliesportiu municipal. Amb l'assistència d'unes 400 persones, i uns DJ disposats a fer ballar, es va posar en marxa una bona festa. La regidoria de Cultura de l'Ajuntament proposa que l'any vinent es pugui recuperar la data clàssica, cap a finals de juliol, i donar suport als Espigats per tal que es pugui contractar una orquestra i es faci un bon ball.

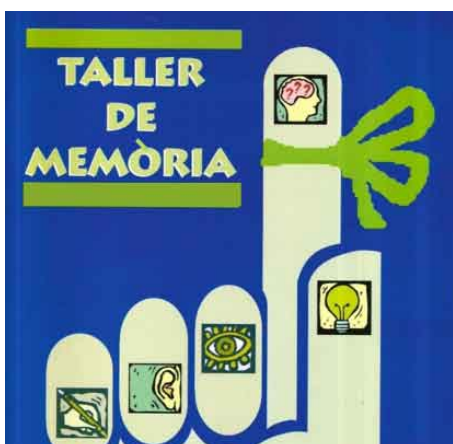
Ivorra: torna Sant Galderic

Canòlich Fàbrega. - El pròxim 14 d'octubre, de 10 del matí a 15 h del migdia, a Ivorra tornem a celebrar Sant Galderic, per segon any consecutiu, honorem un dels patrons de la pagesia catalana.

Després de l'èxit de l'any passat, quan més de 250 persones van assistir a la primera edició de Sant Galderic, aquest any volem consolidar i donar continuïtat a una festa que ens uneix i ens engresca de valent. L'objectiu és aconseguir fer arribar la festivitat a més públic arreu del territori i superar la proposta que tan bons resultats ens va donar l'any passat.

Taller de memòria a Vicfred

Josep Verdés. - El passat 14 de setembre va començar al Local Social la segona part del taller de memòria que segueix estant adreçat a tota la gent del municipi. Els dies d'aquesta nova tongada són: els dijous 14 i 28 de setembre, el dijous 19 d'octubre, i els dijous 2, 16 i 30 de novembre. Cal dir que el curs l'impartint novament la psicòloga Anna Carné i que se seguirà treballant la memòria per la importància que té en totes les etapes de la vida ja que exercitant-la servirà a tots els que fan el taller per sentir-se millor.

Sanaüja: presentació de "Paisatge barroc"

Toni Padullés Rius. - El dissabte 5 d'agost la Maria Garganté presentà el seu llibre "Paisatge Barroc, L'art a Catalunya durant els segles XVII i XVIII". Organitzat per l'Ajuntament de Sanaüja. L'església parroquial de Santa Maria, a la plaça Major, va resultar un bon marc per gaudir del repàs general que es va fer de l'obra amb la projecció d'algunes imatges sobre la paret de fons d'una de les capelles. Molta gent va fer cua, en acabar l'acte, per comprar el llibre i poder tenir-lo dedicat per la pròpia autora.

Flea Market a Sanaüja

Toni Padullés Rius.- El dissabte 2 de setembre es va celebrar a Sanaüja el 7è mercat d'objectes de segona mà, el ja tradicional *Flea Market*. Ho va començar a impulsar amb molt èxit la Imma Salmerón, qui segueix essent l'ànima d'aquesta trobada festiva, aquest any amb l'ajuda en l'organització tant del grup de joves "Els Espigats" com de la regidoria de cultura de l'Ajuntament.

El públic assistent, ben nombrós, va poder trobar-hi una bona colla d'objectes usats i antics, com ara una càmera fotogràfica, quadres, vestits, discs de vinil, uns prismàtics per anar a l'òpera... Moltes peces entre 3 i 20 euros. També pastisseria, samarretes dels Espigats i fins i tot el ferrer del poble, en Santi Alsedà, et podia esmolar un ganivet a nivell professional.

L'any vinent l'Ajuntament li vol donar més volada i organitzar un final de festa amb orquestra i ball.

Taller de còctels a Torà

L'associació de Dones Toraneses va organitzar un taller de còctels a càrrec de la M. Àngels Miramunt el passat divendres 28 de juliol per a celebrar l'estiu.

Va ser una vetllada molt participativa i interessant on vam aprendre a fer diferents còctels refrescants per aquests dies calorosos, però sobretot, vam gaudir de la bona companyia.

Volem agrair a totes les sòcies i socis a fer que l'associació continuï endavant i us anirem informant de les diferents activitats programades per a la resta de l'any de les quals esperem que siguin del vostre grat i participatives com fins ara.

Caminada popular "Coneix Calonge"

Ajuntament.- El passat 17 de setembre va tenir lloc la 13a edició de la caminada popular "Coneix Calonge", la qual va seguir la ruta circular: Dusfort - Santa Fe de Calonge de Segarra, amb un únic itinerari de 10,60 km. La caminada, amb 220 inscrits, es va desenvolupar amb normalitat i el temps va acompanyar.

L'Ajuntament agraeix la participació de tots els assistents a la caminada i la col·laboració de totes les persones que la van fer possible.

Podeu veure les imatges d'aquesta 13a caminada popular al Facebook de l'Ajuntament de Calonge de Segarra.

Elena Gadel a Dusfort

Ajuntament. - Elena Gadel va presentar el seu nou àlbum "La dona que em vesteix" davant més de 300 persones, a la plaça del poble de Dusfort el passat 28 de juliol.

Acompanyada dels músics Toni Pagès i Marc López, Elena Gadel va oferir una actuació farcida de sentiment que es va convertir en un emocionant espectacle musical, acompanyat d'un tast gastronòmic amb productes de proximitat i qualitat ofert per l'associació Anifalac.

El concert va ser organitzat per l'entitat El Casino de Calaf, amb la col·laboració d'altres organismes i dels ajuntaments dels municipis participants, en el marc de la 6a edició dels Festivals Alta Segarra.

Donació del castell de Calonge

Ajuntament. - El passat 21 de juliol es va formalitzar la donació del castell de Calonge de Segarra a l'Ajuntament, mitjançant la signatura de les escriptures davant notari, d'acord amb el conveni signat el gener passat. Gràcies a aquesta donació es podrà optar a subvencions per tal de recuperar elements del castell, un dels símbols d'identitat del nostre municipi pel seu valor històric, catalogat com a Bé Cultural d'Interès Nacional. L'equip de govern de l'Ajuntament agraeix a la família Vila Raurich aquesta donació gratuïta a favor del poble de Calonge de Segarra.

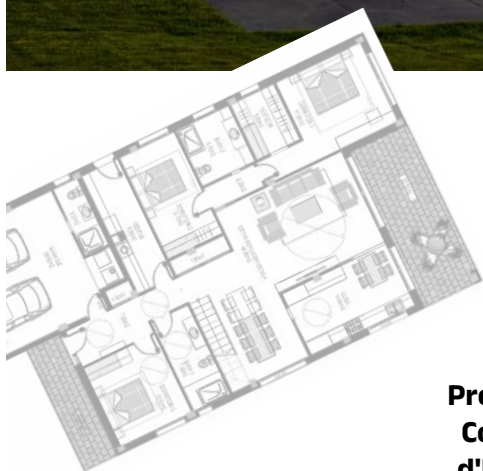
Ioga a la Molsosa

Olivia Civil. - Des de la tardor passada estem fent de manera regular classes de ioga a la Molsosa. Fes vent, pluja, fred o calor, cada dos divendres a les 19:30 h ens hem anat trobant al Local Social del municipi.

Tots els veïns i veïnes de la Molsosa estan convidats a participar d'aquesta activitat que va més enllà de fer uns quants estiraments o exercicis físics... Treballem la coordinació, la respiració, l'estirament i enfortiment dels músculs, la relaxació mental, i amb això ens beneficiem dels aspectes que se'n deriven, com una millor postura, una reducció de

les molèsties físiques, un son més profund, una actitud més alegre, en definitiva, un major benestar físic, emocional i mental. Segons comenten els participants estan satisfets tant de l'activitat com dels seus resultats. Us hi esperem aquest nou curs!

ESPECIALISTES EN TOTS ELS SERVEIS DEL TEU IMMOBLE

**Projectes d'Edificació · Presentacions de vídeos 3D
Coordinacions de Seguretat · Topografia · Cèdules
d'Habitabilitat · Certificats d'Eficiència Energètica
Inspeccions Tècniques d'Edificis**

**Compravenda de tota classe de finques
Lloguers i permutes
Administració de comunitat de veïns
Gestions i tràmits**

www.immoplanning.es · www.ramonriba-arquitecte.cat

Rambla Segadors , s/n (xamfrà C. de les Serres) | 25210 Guissona, Lleida | Tel. 649 96 38 17

CASTELLFOLLIT, 4a DIADA DEL SETGE

**L'Associació cultural
de Castellfollit de
Riubregós incorpora
deu persones
i prepara
la 4ª Diada del Setge**

Màxima il·lusió i noves cares a Castro Follit

A Castellfollit de Riubregós ja es prepara una nova edició de la Diada del Setge, que serà la quarta i la primera després de la del Bicentenari, que el 22 d'octubre de 2022 va fer lluir especialment aquesta població de la riba del Llobregós per commemorar el setge i la destrucció que va patir l'any 1822.

El repte, per a l'associació cultural Castro Follit, organitzadora de l'esdeveniment, és repetir el piromusical i l'espectacle 'Aquí és Castellfollit' que tant va agradar l'any passat. Amb aquest propòsit treballen els tretze homes i dones que ara formen l'associació. Deu se n'han incorporat aquest estiu, renovant la il·lusió i l'energia de l'entitat, que té com a principal objectiu preservar i divulgar el patrimoni històric i cultural de Castellfollit de Riubregós.

Carles Llongueras, Josep Maria Freixas, Dolors Riera, Roger Grané, Jaume Vilardosa, Ramon Ibáñez, Jaume Ibáñez, Laura Bassols, Kiku Forcada i Jordi Farrés s'han afegit a Maria Morros, Mingo Noguera i Albert Fibla i han fet créixer una entitat que es va constituir el mes de març de 2020.

Albert Fibla

La Diada del Setge, 2022

COLLITA NEFASTA A LA VALL

Les precipitacions han estat totalment escasses tant a la tardor com a l'hivern, i a la primavera van arribar massa tard quan bona part de la collita estava ja malmesa

Ja sabem que cada any és diferent, però un any tan dolent i tan general a tot arreu, no sé si ho havíem vist mai. Ja portem un parell d'anys on les produccions han anat a menys, peròenguany ha sigut la cirereta del pastís. Les precipitacions han estat totalment escasses tant a la tardor com a l'hivern, i a la primavera van arribar massa tard quan bona part de la collita estava ja malmesa. Això no ha afectat tots els cultius per igual, amb unes produccions més baixes en blat que en ordi.

A més a més,enguany s'han vist coses que mai s'havien fet, no pas de forma tan general, com

el d'haver de segar en verd finques de blat i ordi per aprofitar-ho com a farratge, així com el rebrotament dels cultius i molta naixença tardana de males herbes que va ocasionar haver d'ensulfatar moltes finques de cereal per poder-lo segar, també els que havien fet civada per farratge van fer una primera tallada amb pocs quilos per hectàrea i després per les pluges tardanes de la primavera van poder fer un segona tallada inclús amb més producció que la primera. En algun lloc no s'ha segat ja que no sortia a compte fer-hi passar una cosetxadora.

També cal remarcar que alguns pagesos que

roba de casa

modes

a l b e r t

Rita Brau i Rius

Tel. 973 47 31 01 - TORÀ

QUEVIURES

Francesc Llordès i Rovira

ESTANC

Plaça Major, 8 · Tel 973 476 055
25753 - SANAÛJA (Lleida)

COLLITA 2022-2023

	ORDI	BLAT	COLZA	PÈSOLS
ARDÈVOL	2.300	2.100	900	-----
BIOSCA	0 - 700	0 - 600	400	-----
CALONGE	0 - 1.200	0 - 1.000	0 - 600	-----
CASTELLFOLLIT	1.500 - 2.000	500-1.000	500	-----
IVORRA	0 - 1.300	1.000	-----	-----
LA MOLSOSA	2.200	2.000	960	-----
MASSOTERES	0 - 1.500	0 - 500	1.000	-----
SANAÜJA	0 - 1.200	0 - 1.000	0 - 1.000	-----
TORÀ	1.400	550	500	-----
VICFRED	500 - 1.300	300 - 900	300	-----

**Alguns camps s'han hagut de segar en verd per farratge, per això han donat 0*

havien segat en verd, i a l'haver-hi molta humitat per les pluges tardanes, es van animar a fer cultius d'estiu aquí al secà, una cosa mai vista, i van sembrar una espècie de blat de moro per farratge, panisset, i també sorgo. Doncs resulta que tot i ser al secà, aquests cultius d'estiu han arribat a bon terme i s'han pogut recollir o plegar.

Bé, un any totalment atípic i sort encara de les assegurances que ens han salvat una mica la pell perquè en aquesta campanya clarament les

despeses han superat de llarg els ingressos. Les dades del quadre adjunt fan palès que ha sigut un any dels més dolents que es recorda i en tots els pobles de la vall per igual, tret de la Molsosa i Ardevol que allí s'ha collit una mica més per les dades facilitades. Tot i aquests mals resultats, la pagesia ha d'aixecar el cap i tornar a sembrar esperant que l'any que ve sigui millor.

Josep Verdés

VENDA DE:

PÈL·LET
🌱

PINYOL D'OLIVA
🌱 🌱 🌱

LLENYA SECA D'ALZINA, ROURE I OLIVERA
🌱

CARBÓ PER A CALEFACCIÓ
🌱 🌱

CARBÓ VEGETAL PER A BARBACOA
🌱

a granel

en big-bags

en sacs

SERVEIS AGRARIS RIUS S.L.

Avinguda Santuari 3
25215 **Sant Ramon** (Lleida)

SERVEI A DOMICILI

639 338 314

639 338 315

www.serveisagrarisrius.com

DIA DEL MUNICIPI A LA MOLSOSA

Com ja és tradicional, la Molsosa va celebrar el passat dia 9 de setembre el Dia del Municipi, una jornada dedicada a la convivència i a la festa de tots els nuclis que componen el poble més proper a la capçalera del Llobregós. La sala polivalent va ser l'escenari durant el matí d'una sessió de circ a càrrec de Tot Circ, a l'abast de totes les edats, un espectacle divertit de malabars, humor i participació del públic.

Al l' hora del migdia, els veïns es van desplaçar a l'església vella de Santa Maria, on es va celebrar la missa, un patrimoni romànic ben restaurat que durant segles va acollir la parròquia i va ser el centre de la població. Actualment només s'hi celebra aquesta festivitat.

La sala polivalent va acollir més tard el dinar de germanor a base d'esqueixada de bacallà i una bona ració de paella, que tothom va degustar, per després, a mode de sobretaula, el Duet de Jazz Romani-Mazzanti va delectar tothom amb la seva actuació i els va deixar bocabadats amb la seva música de clarinet i teclat.

Una bona manera de celebrar el fet de pertànyer tots al mateix municipi i seguir la tradició de trobar-se un cop a l'any.

PODOLOGIA

- Esportiva
- Geriàtrica
- Infantil
- Estudis de la marxa
- Durícies / Ulls de poll
- Ungles clavades
- Fongs, herrugues, úlceres
- Silicones

FISIOTERÀPIA

- Tractament de lesions esportives
- Tractaments d'esquena
- Rehabilitacions
- Drenatge limfàtic
- Estiraments i reforç muscular
- Embenats Neuromusculars
- Altres teràpies

**PODOLOGIA
TORÀ**

*Plaça del Vall nº19 1r 1a
TORÀ*

630-111-145

podologiatora@gmail.com

L'equilibri perfecte

Gaudir i protegir

A la natura, els actes incívics no hi caben.

Descobreix l'equilibri entre gaudir i protegir a espaisnaturals.cat

EXCAVACIONS GERMANS

CASES

Oficines i magatzem: Polígon l' Aguda II, nau 8
25750 TORÀ (LLEIDA)

Tel / Fax: 973.47.36.16 / 629.28.55.18

e-mail: germanscases@excavacases.es

EXCAVACIONS - TRANSPORTS - CONTENIDORS - MATXUQUEIG

Jordi Clavier

Fuster ebenista

**Mobiliari a mida, portes, parquet,
cuines, revestiments de paret
persianes, mosquiteres,
reparacions...**

649 029 827

www.fusteriaclavier.com

info@fusteriaclavier.com

**Construccions
Sant Gil, S.C.C.L.**

c/ Montsec, 21 - 25750 TORÀ

Tel. 973 473 547

consangil@telefonica.net

**ACOFISCO
ALFIC** Consultoria
Comptable, Fiscal
Laboral i Jurídica

Plaça de la Creu, 3 25750 Torà - LLEIDA

info@cofisco.es

973 473 317 - 93 869 16 35

La cuina del Llobregós

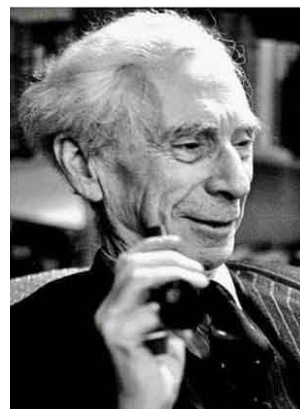
Les cuineres i els cuiners

una publicació de
Llobregós

**No et perdís el
llibre de la cuina
del Llobregós.**

**Reserva'l a la
teva llibreria**

***"Gran part de les
dificultats per les
quals travessa el
món és perquè els
ignorants estan
completament
segurs i els
intel·ligents
plens de dubtes."***

Bertrand Russell

VESPRADA DE TERRITORI DE MASIES A TORÀ

Finals d'agost és sinònim de la Vesprada de Territori de Masies, una jornada cultural i gastronòmica que vincula productes de les sòcies amb la descoberta del territori. Les altres edicions s'havien dut a terme a Claret i aquest estiu, que ha sigut la setena edició, per primera vegada s'ha celebrat a Torà.

La Vesprada va començar a les 6 de la tarda amb una passejada guiada pel nucli antic de Torà i al molí a càrrec de l'Associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà (APACT). Posteriorment els actes es van traslladar al Convent de Torà amb un concert a càrrec de David Lama, artista resident

als Quadrells, i el va acompanyar un tast degustació de sidra de Biolord. La Vesprada va acabar amb el ja habitual sopar popular amb productes de les sòcies i de proximitat i un bingo amb premis de productes i experiències de Territori de Masies.

La cooperativa organitzadora valora molt positivament la primera edició de la Vesprada a Torà, ja que hi va haver una bona rebuda i participació. Tanmateix, es va poder apropar el consum de proximitat i l'oferta cultural de Territori de Masies a una nova localitat on no s'hi havia fet aquest tipus d'actes.

Marta Closa

Ctra. de Calaf, 1
Pol. Ind. L'Aguda
Tel./Fax 973 473 125
25750 - Torà

Av. Generalitat, 8
Tel. 973 55 02 02
25210 - Guissona

CERÀMICA RAJOLES ARTICLES SANEJAMENT CEMENTS

Major, 2
Tel. 973 476 018
SANAÛJA

Plaça de la Creu
TORÀ

EL FORN DE BIOSCA, LA SEVA HISTÒRIA (4a part)

Bepa Solsona i Florenci Grifell. (foto cedida per Fina Codina Grifell).

Continuem explicant la història del forn de Dalt de Biosca. En aquesta 4a part us relatarem com van trobar la casa i el forn en arribar de França i el calvari que van passar per recuperar el que era seu.

Les quatre famílies, que sempre van estar unides durant tots els mesos d'exili, van fer cap per fi a Biosca. La Bepa, que havia viatjat de tornada només amb els tres fills més petits i sense el marit, ja no va poder entrar a casa seva ni a la botiga ni al forn. Van haver d'anar a viure un temps a casa del seu pare (a ca l'Hermano) perquè el forn estava requisat (l'Ajuntament havia proporcionat l'accés a un forner de Lleida per tal que hi hagués pa a Biosca) i la casa l'havia ocupat un veí del poble. En Josep es va haver de posar de mosso dels forners que havien ocupat el seu obrador.

La Bepa va fer tràmits en una notaria de Sanaüja (a cal Roses) per tal de poder recuperar les propietats. Van anar a veure el governador a Lleida i aquest li va dir "torneu cap a casa que ja us donaran la clau", i així va ser. A casa, però, no hi quedava res, ni mobles, ni roba, ni els coberts per menjar. Van saber que la taula de la cuina era a casa d'uns veïns, van anar-hi a reclamar-la i la van poder recuperar. Algunes famílies del mateix poble, en especial aquelles que es consideraven vencedores de la Guerra Civil, s'havien permès

espoliar tot el que havien volgut de les cases dels qui havien marxat per por de represàlies. El molí se l'havien endut i ja no es recuperà mai, fins i tot unes tres-centes saques buides de farina s'havien emportat.

Així que van poder recuperar el forn els va tocar treballar de valent. El pa el feien en Josep, amb només tretze anys, i un cosí, l'Andreu, que abans de la Guerra ja era aprenent al forn. Van ser temps durs, de jornades inacabables per tirar endavant la família. Amb els anys l'Andreu va muntar pel seu compte el forn de Baix de Biosca.

El pare, en Florenci, va trigar tres anys a tornar de França. Va arribar una nit sense que ho sabés ningú i es va quedar a casa, amagat a les golfes. Van fer un forat per accedir a l'obrador sense haver de sortir al carrer, de manera que cada nit feia el pa i la Bepa i en Josep s'ocupaven de vendre'l durant el dia. En Florenci s'hi va estar un parell d'anys a les golfes, sense poder abraçar les seves filles, que encara eren unes nenes i no convenia que expliquessin pel carrer que el pare era a casa. Algunes dones del poble, quan trobaven a les nenes pel carrer, preguntaven pel

pare —especialment a la Maria, que era la més petita— Oi, nena, que el papa és a casa? Un dia la Maria va voler pujar escales amunt, fins a les golfes, i la Teresa, a qui la mare havia confiat el secret, no ho va poder evitar. En obrir la porta va trobar el pare, que les havia sentit pujar, assegut en un bagul. En Florenci va abraçar a totes dues filles, plorant, i no se'n podia separar.

Amb els dies van arribar veus a l'alcalde i aquest es va presentar al forn. Tant va insistir a la Bepa —digues-li que baixi, que vull parlar amb ell, que no li passarà res— que al final en Florenci va sortir al carrer. "Surt al carrer que ningú t'ha de dir res" li va dir. I en Florenci va començar a treballar al forn amb la porta oberta del carrer i de mica en mica, amb els dies, va anar sortint.

I el temps va anar passant, mesos i anys, amb les penúries de la postguerra i la feina a l'obra-dor. En Ramon encara era a França. Ja feia deu anys! Hi estava a gust i hi tenia una bona feina a la companyia de ferrocarrils, però tot i així el van convèncer de tornar. A la família els havien assegurat que no hi hauria represàlies. Van quedar a Portbou, a una hora determinada, sota el rellotge

de l'estació de tren. Com que no sabien del cert quin dia arribaria, en Josep hi va anar tres dies seguits, a l'hora convinguda, fins que es van trobar. Van agafar un tren cap a Barcelona i després cap a Biosca. Al Ramon el van castigar amb tres anys de servei a l'exèrcit al Marroc.

La Bepa i en Florenci es van fer grans treballant al forn cada dia fins que ja no van poder més. Tots els fills havien trobat el seu camí professional en altres àmbits i ningú podia continuar la feina del forn. Llavors, a la segona meitat dels anys 70 del segle passat, van decidir tancar tant el forn com la botiga. Es va apagar la flama d'un forn que havia fet pa, durant 50 anys, tant per a tot Biosca com per a moltes famílies de la rodalia.

I aquí s'acaba aquesta història tan colpidora i alhora deliciosa que en Josep Grifell Solsona ens va explicar ara fa un any i que nosaltres us hem contat repartida en quatre capítols. Agraïm de nou al Josep el temps que ens va dedicar i li desitgem que conservi per molts anys aquesta memòria tan clara i les ganes d'ensenyar al més joves.

Toni Padullés Rius

Nou Servei

D'OFTALMOLOGIA

Oftalmologia infantil i d'adults
Revisions
Cataractes
Control de glaucoma
Oculoplàstia

**Per urgències oftalmològiques consultar disponibilitat.*

Cristina Pont Vives
Oftalmòloga
Col. N° 2504863

Serveis Mèdics Calaf

Informació i Cita prèvia: **93 869 80 47**
informacio@serveismedicscalaf.com

www.serveismedicscalaf.com Raval St. Jaume, 29 08280 Calaf, BCN

FOMENT EXCURSIONISTA

Centenari de la vinguda a Torà del Foment Excursionista de Barcelona

Enguany es compleix el centenari (1923-2023) de la primera excursió que feren a Torà els socis del Foment Excursionista de Barcelona. Aquesta entitat, fundada l'any 1922 per Manel Vilagut de Solà, va escollir el nostre poble com a destinació de la primera excursió que feien, i durant tres dies del mes d'abril de 1923 cinc socis del Foment varen fer un recorregut a peu des de Cervera fins a Torà, aturant-se

en diferents pobles. Segons expliquen ells mateixos en el butlletí que editaven "ens allotjarem a casa Farré, enclavada a la plaça del Vall, amb moltes atencions per part de Francesc de Solà, els seu propietari".

Devien quedar tan satisfets de la rebuda que els feren els toranesos que decidiren tornar-hi els dies 7, 8 i 9 de juny. Aquesta vegada foren una bona colla els que vingueren, com demostra la fotografia feta a la plaça del Pati. Durant la seva estada es feu la benedicció del seu

primer banderí, actuant com a "Padrina" la toranesa Teresa Esteve, filla del conegut farmacèutic Pepito Esteve i germana del que més endavant seria Conseller de Finances de la Generalitat Martí Esteve. Durant l'acte hi hagué parlaments per part dels representants del Foment carregats d'emoció i agraïment al poble de Torà per la bona acollida que els varen dispensar.

També tingué lloc durant la seva estada un

Transports
MOLINS
transportsmolins@gmail.com

Jordi - 652 106 427
c/ Nou, 6 - 25750 Torà

Taller SANTI
SANAÜJA

Ctra. Guissona, s/n
Tel. 973 47 61 31
Mòbil. 636 32 86 16
25753 SANAÜJA (Lleida)

Fundat el 1922, Torà va ser la primera sortida que feien fora de Barcelona

Lliurament del banderí a l'Ajuntament el 20 de maig de 1973

partit de futbol, segons ens diuen en el seu butlletí núm. 7: "Eixa tarde tindrem l'honor de jugar un partit de futbol amb el primer *team* del mai prou alabat Club Toranés, disputant-se una magnífica copa donatiu del nostre digne President Senyor Perpinyà". No sabem quin equip fou el vencedor.

L'any 1973, per tal de commemorar el cinquantari de la benedicció del seu primer banderí, els socis del Foment decidiren fer una nova excursió a Torà els dies 19 i 20 de maig amb el següent programa d'actes: Dia 19 a les 22 hores, foc de camp al pati de les escoles, on s'instal·larà el campament. Dia 20, Excursió al Santuari de l'Aguda i visita a la font dels Dolors. Assistència a missa, amb benedicció d'un banderí que serà ofrenat al poble de Torà, en la persona del seu Batlle. Audició de sardanes per la cobla "La Principal de Cervera". Dinar al campament i a l'Hostal Jaumet.

No varen acabar aquí les visites dels socis del Foment, doncs, els dies 7 i 8 de novembre de

l'any 1981 varen fer una altra excursió al nostre poble, aquesta vegada amb motiu d'una "Trobada en memòria dels excursionistes morts". Alguns dels assistents arribaren el dia 7 i s'hostatjaren en domicilis particulars, i el dia 8 varen pujar al Santuari de la Mare de Déu de l'Aguda on després d'un acte cívic es va celebrar una missa i com a cloenda el Cant dels adéus.

Cal recordar que el Foment Excursionista de Barcelona va commemorar l'any passat el seu centenari (1922-2022), i es una de les entitats més veteranes del excursionisme català. Per celebrar-ho varen fer una exposició retrospectiva de les activitats que han dut a terme durant aquests cent anys. D'aquesta exposició ens va informar la Montserrat Sala Parcerisas en aquesta mateixa publicació. (Vegeu Llobregós núm. 114, pàgines 26-27).

Ramon Torné Albets

PASSIÓ PELS GEGANTS!

L'Arnau Pinós és un jove toranès que té una gran afició als gegants. Ja porta un temps que participa a diferents trobades amb els seus gegants propis, els Gegants de Cal Cardoní, amb l'ajuda de diferents amics i familiars. Li feia molta il·lusió poder organitzar una trobada gegantera al poble amb l'objectiu de donar-se a conèixer i anar creixent, i així va ser. El passat 15 de juliol, aprofitant que es feia la revetlla de la plaça del Vall, a la tarda es va fer la 1a Trobada Gegantera de cal Cardoní amb la participació de 3 colles convidades: Joves geganters de Manresa, Col·lectiu Cultural Capponet de Lleida i el Cavaller Narcís-Gegants Eduard (un gegantó particular) i la col·laboració dels grallers de Torà.

També els dies de festa major va obrir la seva col·lecció de gegants al públic en la seva 6a exposició. Aquesta vegada es va canviar d'ubicació per mostrar un conjunt d'elements cada cop més gran, amb figures fetes per ell mateix, regals i també adquirides. La col·lecció es compon d'unes 450 figures de totes mides, des de gegants per portar fins a miniatures de col·leccionista. Per primer cop també es va decidir convidar una colla gegantera per fer una exposició més lluida i apropar al públic la seva història i curiositats. Els geganters i grallers de Sanaüja van ser els convidats d'enguany amb els seus gegants Estamariu, Cogula i Margall. Agrair a totes les persones que van col·laborar en aquesta iniciativa i en la seva aportació per seguir creixent.

Gegants de Cal Cardoní

DESPATX D'ARQUITECTURA

estudi
BLAT
ARQUITECTES

Projectes
d'obra nova
i reforma

Inspecció
tècnica
d'edificis (ITE)

Cèdules
d'habitabilitat

Certificats
d'eficiència
energètica

CONSULTA'NS SENSE COMPROMÍS

680 44 31 03 **ROGER BESORA** **MARTA MIRAVET** 617 11 52 65
hola@estudiblat.cat | Comabruna 8, Baixos. 25300 TÀRREGA

Estrena edifici!

Ajuts per a la **rehabilitació d'edificis i habitatges unifamiliars** en municipis de menys de 5.000 habitants

A L'ICAEN
T'AJUDEM

➤ Sol·licita el teu ajut a icaen.gencat.cat

AUTOESCOLA
ROS

Tels. 625 675 150
973 551 011

c/ Fluvià, 34
25210 - Guissona
autoescolarosguissona@hotmail.com

FUNERÀRIA DE TORÀ I COMARCA

J. TORNÉ

Servei permanent 24H
973 39 08 62

Representant **JAUME TARRUELLA**, Plaça La Font, 10 Tel. 973 47 34 23
TORÀ

Servei de sales de vetlla, trasllats, incineracions, serveis per a totes les companyies d'assegurances i particulars, etc...

OLIVIA CIVIL

OSTEOPATIA
IOGA · RETIRS
a Prades de la Molsosa

Més info:
OLIVIA CIVIL
664 735 137
<https://osteo-ioga.com>
@osteo_ioga

RESOL **SOLSONA**

C/ Sant Nicolau, 4
Tel. 973.48 04 02
revelatges@fotoresol.com

- Reportatges professionals FOTO-VIDEO - DVD.
Demaneu-nos pressupost sense compromís.
- Revelatge de les teves fotografies DIGITALS i analògiques en 1 HORA.
- Tot tipus de serveis fotogràfics i digitals.

FUSTA, ALUMINI I PVC.

Badia

Av. Solsona, 17
Tel i Fax 973 473 181
25750 - TORÀ

jbadiamas@arrakis.es

TALLER MECÀNIC **R. R.**

REPARACIÓ I VENDA DE

- COTXES • MOTOS • BICICLETES
- MOTOSERRES • BOMBES D'AIGUA

Carrer Eras, 19
☎ (973) 47 33 27
25750 TORÀ (Lleida)

PERRUQUERIA

M^a RME

DONA-HOME
Plaça del Vall n° 8, TORÀ
Tel. 973 473 106

Pintura decorativa interior i exterior

Restauració de mobles, portes, persianes, làmpades...

Col·locació de parquet, friso, paper, panels de fusta i panels d'imitació pedra

Josep Mª Tasies
pintura i decoració

973 473 303 - 620 802 193
C/ Sant Jaume, 2
25750. Torà (Lleida)

joanjo84@gmail.com

UN TAST DE LES FESTES MAJORS

L'estiu, encara que sigui tan calorós com el d'aquest any, és època de Festes Majors. En volem deixar constància de les celebrades en els pobles de la Vall, ja que són els moments àlgids de cohesió social i de construcció de convivència i comunitat.

Massoteres: la foto de la Xènia Puig ens mostra la caminada, que cada any té lloc per la Festa Major.

La Festa Major va ser un èxit gràcies a la feina de l'Associació Joventut de **Massoteres**, organitzadors dels actes. El Concert Jove de la nit del dissabte va omplir la plaça com feia anys que no es veia i també fou molt animat el ball del diumenge.

Aquest estiu també es va recuperar a **Massoteres** el Sopar del Segar, un àpat que se celebra tradicionalment després de la campanya de la collita del cereal. Enguany va tenir lloc el divendres 29 de juliol i va aplegar més d'un centenar de comensals al local social.

Vallferosa va celebrar el dia 20 d'agost la Festa Major que va començar amb la missa a l'església de Santa Maria, el cant dels goigs i la benedicció del pa que es va repartir. Després, es va fer el tradicional sorteig de tres premis i coca i barreja per a tots els assistents.

UN TAST...

A **Castellfollit de Riubregós**, David Nicot, que forma part d'una de les famílies nouvingudes al poble, va ser el pregoner d'enguany.

La popular cercavila que va aplegar a petits i grans pels carrers de **Castellfollit**.

El futbol sala infantil va animar un dels dies de la Festa Major de **Castellfollit** amb un amistós partit.

Tradició i bon ambient és el que vam viure durant el sopar de germanor de la festa Major d'**Ivorra**!

A **Ivorra** tampoc no hi va faltar el tradicional ball de Festa Major ni la missa solemne en honor a la Mare de Déu d'agost al Santuari.

Tot i la calor que feia, a **Ivorra** vam gaudir del vermut i la Xaranga. En vam disfrutar tant els més grans com els més petits del poble, va ser tot un èxit!

*El Club de Bàsquet **Torà** va organitzar, com és habitual, un torneig de "3 x 3 bàsquet" que es va disputar a la plaça del Vall, amb un bon nombre de participants.*

*L'orquestra Montgrins va omplir el pavelló municipal de **Torà** en el concert que va oferir amb cançons per a totes les edats, acabant l'actuació amb un ball de tarda.*

*A **Torà**, va tenir lloc un concurs de truites. Se n'hi van presentar 14 fetes amb diversos ingredients, atorgant-se premis a les tres primeres classificades.*

*L'Associació de Joves de **Torà** va contar amb la txaranga Follia Band per fer el correbars, acabant al pavelló amb el grup La Quinta + DJ Big Friday.*

*El dia 15 d'agost, a la **Molsosa** es va celebrar la missa major. La Coral Ressons de Calaf, ens van oferir un petit concert i, al sortir, gran vermut per tots els assistents.*

*El mateix dia 15, a la tarda, el music Jordi Caselles, va fer ballar la gent de la **Molsosa** a la sala polivalent. A la mitja part es va repartir a tots els assistent un entrepà.*

cafeteria · pastisseria · restaurant · pizzeria · gelateria

batist

Tel. 973 55 16 98

**C/. Sant Pol, 13
25210 GUISSONA**

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
BANY I COMPLEMENTS

JORDI VILAR, SL

Ctra. Manresa, km. 50 - 25280 SOLSONA
Tel. 973 48 2077 - Fax 973 48 2373

Hostal de Pinós

973 473 062 - 687 528 057

Pl. del Santuari, s/n
25287 Pinós

www.restaurantdepinos.com

(Dimarts tancat, excepte festius)

El detall

Floristeria

☎ 655 511 655

@floristeria_al_detall

✉ floristeriaaldetall@floristeriaaldetall.cat

📍 Plaça de la Creu, 10, 25750 Torà, Lleida

Orgull de ser ...

(≡) **Prensa Comarcal**

Només nosaltres
expliquem la
TEVA HISTÒRIA

Llobregós
informatiu

SOM TERRITORI
SOM FIDELS
SOM IMPORTANTS
SOM LA TEVA PREMSA

JOSEP ALARCON

Aire Condicionat,
Calefacció,
Aigua i Biomassa

Tel. 973 47 32 67
C/ Eres 17,
25750 Torà LLEIDA

jaf@viladetora.net

...DE LES FESTES MAJORS

A **Sanaüja** van ser matiners aquests esportistes, que van fer la baixada amb bicicleta des de Santes Creus i van tornar a aplegar un bon nombre de participants.

La plaça Major de **Sanaüja** fa goig quan s'hi apleguen tants gegants vinguts de diferents indrets.

El correfoc de les Forces Diabòliques de **Sanaüja** és el preludi del gran espectacle del Castell de Focs, que aquest any va fer-se en un altre emplaçament.

Les sardanes són probablement l'activitat més emblemàtica de diumenge al matí a **Sanaüja**. Fan festa i fan germanor, objectius d'una bona Festa Major.

Els dies 15 i 16 de juliol va tenir lloc la Festa Major de **Sant Pere de l'Arc**, amb la màgia del mag Lluç, la botifarrada infantil o la visita guiada a l'església.

Aleny va viure la Festa Major el 23-24 de setembre amb la tradicional missa a l'església de Sant Miquel d'Aleny amb un bon pisolabis per a tothom.

ELS PRIORS I PRIORES DE SANT GIL

La tradicional Dansa dels Priors i Prioros de Sant Gil, va ser un dels moments importants de la Festa Major de Torà, que va congrega els toranesos i convidats a la plaça del Pati.

Després de complir el protocol d'anar a buscar

les Prioros per part dels Priors, acompanyats de l'orquestra, van anar tots junts fins a l'Ajuntament, i després es van dirigir amb les autoritats fins a l'església de Sant Gil per celebrar la missa solemne dedicada al Sant patró de Torà i cantar els Goigs del sant Abat, la devoció al qual ens va arribar des de les muntanyes de Núria.

Els priors d'aquest any, que van organitzar la festa i guarnir l'altar major, van ser: Elena Samper, Pere Pla, Ainhoa Menéndez, Àlex Pons, Gabriela Costea, Miquel Polo, Irina Lidia i Nil Serra. Aquests van traspasar el prioratge als proposats per l'Ajuntament: Victòria Tandeia, Jordi Rovira, Imma Gallego, Eduard Porta, Gisela Rosell i Jordi Coscollola, que s'encarregaran de preparar la festa de l'any 2024 i fer que la tradició dels Priors i Prioros i la Dansa no es perdin i continuïn essent un tret identitari de la Vila de Torà.

Fermí Manteca

TROBADA DE GEGANTS A TORÀ

El passat 2 de setembre, en motiu de la Festa Major de Torà, el poble s'omplia una vegada més de colles geganteres vingudes de diferents punts de Catalunya: Bellvís, Cardona, Cervera, Poble Nou de Manresa, Sanaüja i Vilassar de Dalt, acompanyats de grallers i tabalers per a compassar els seus balls.

La tarda arrencava amb la ja habitual plantada de gegants a la plaça del Vall, que tot i alguna incertesa per la meteorologia, va deixar a grans i petits fotografiar-se amb els nouvinguts. Poc després s'iniciava la cercavila per places i carrers fins a retornar altre cop a la plaça del Vall, on els més

curiosos ja prenen lloc per gaudir dels ballets de les diferents colles davant l'Ajuntament.

L'acte es tancava amb la Dansa del Roser, protagonitzada pel Bonic i la Bonica, acompanyats del Brut i la Bruta, i el Brutet i la Bruteta, amfitrions d'aquesta IX edició de la Trobada Geganter del Brut i la Bruta.

Agraïm l'acollida per part de tots els veïns i veïnes, forasters i forasteres, i sobretot a les colles geganteres vingudes d'arreu. Esperem retrobar-nos l'any vinent amb més gegants i molta música!

Jordi Vila

- **Acompanyament psicològic**
- **Teràpia Assistida amb Cavalls (TAC)**
- **Estimulació Cognitiva i Rehabilitació Neuropsicològica**
- **Intervenció de suport conductual, autodeterminació i autonomia**

Xell Miret
Núm. col·legiada 23.574
A domicili / TAC al Molí del Vidal (Torrefeta)

 613 03 11 74
 xell@ikigaipsicologia.cat
 www.ikigaipsicologia.cat

La cuina del Llobregós
Les cuineres i els cuiners
una publicació de

Encara no el tens?
No te'l perdís

PROPER RETIRS

Tardor 3-5 Novembre '23
Silenci 16-18 Febrer '24

Connecta amb la Vida

RESERVA'T LES DATES!

CAL GARRIGA
PRADES DE LA MOLSOSA

Més info: **664 735 137**
@osteo_ioga @ariadnaciivil

Serveis i Neteges Segarra

Atenció personalitzada per a
avis i/o malalts, a domicili.
Servei de neteja per a
particulars, despatxos,
obra nova...

Av. Ponts, 1 - GUISSONA
973 55 25 02 - 618 72 88 59
sad_segarra@yahoo.es

SOM LLAVOR

SERVEIS INTEGRALS DE JARDINERIA

658 55 03 76

Venda de llenya i pèl·let a domicili

CAL MAS
DE SANT SERNI

25750 TORÀ | LA SEGARRA | LLEIDA
TEL. 973 473 581 | 676 086 185
FAX 973 473 107 | www.calmas.net

BLAI GABINET DE SERVEIS, SL

PONTS - TEL 973 460 500
TORÀ - TEL. 973 473 155

GESTORIA ASSEGUANCES **LABORAL-FISCAL COMPTABILITATS**

MAQUINARIA AGRÍCOLA

EL CÓS DE SANT GIL

El passat 2 de setembre, dissabte de Festa Major de Torà, es va realitzar la tercera edició del renovat Cós de Sant Gil. A primera hora s'acabaven de recollir els dorsals de participació, inscrits via internet els dies anteriors.

A les 10 del matí, el Cisco agafava el micro per animar i acompanyar tota la cursa. L'objectiu del Cós continua sent buscar una estona per fer esport i gaudir del nostre entorn privilegiat, sense pressió de classificacions.

La primera cursa va ser la de la plaça de la Font. A la ruta del pont de les Merites i la de la font dels Dolors, els trialer@s es van encarregar d'acompanyar i de vetllar per la seguretat de les corredores. Aquest any hi va haver una quarta cursa, la Reivindicativa, que es va centrar en

demanar que hi torni a haver aigua a la Font.

La participació va ser d'unes 120 persones que quan arribaven, rebien com a obsequi de participació, un parell de talls de coca i xocolata. I com ja és tradicional, es va sortejar entre tots els dorsals que havien correut un seguit d'experiències pel municipi, un mític cantí vintage d'edicions passades i un àlbum de cromos de l'Associació de Patrimoni Artístic i Cultural de Torà, com a elements emblemàtics de l'entitat.

Aprofitem aquestes línies per agrair a totes les persones col·laboradores que fan possible que el dissabte de Festa Major es pugui fer el Cós i per suposat, a totes les persones que vàreu participar corrent la Cursa!

Us esperem l'any que ve!

APACT

EXPOSICIÓ A CAL GEGÓ

La farina a través dels segles

L'exposició que ha presentat l'APACT aquesta Festa Major de Torà forma part d'un projecte iniciat el 1979 al recuperar l'antic forn de la vila documentat l'any 1642, per fer-hi un espai museïtzat sobre la tradició de fer el pa i les coques.

L'any 1991, com a continuació del mateix projecte, l'APACT i l'Ajuntament compren casa Gegó i es reformen els baixos per acollir-hi una exposició permanent d'eines del camp utilitzades fins a mitjans del segle XX per al cultiu i recollecció del cereal.

Finalment, tanquem el cercle amb l'exposició d'aquest any al primer pis comissariada per Màrius Codina, on el protagonista és el gra de cereal ja recol·lectat i el procés de moldre'l per fer-ne farina.

Durant els propers mesos es completarà l'exposició amb un recull d'imatges dels molins fariners que històricament havien funcionat al terme de Torà i Llanera.

També l'ampliarem amb informació de l'antiga farinera industrial del Sindicat Agrícola, adquirida posteriorment per Jaume Balcells i que va funcionar fins l'any 1980.

Aquests espais de cal Gegó i del museu del Pa

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

Plaça del Pati, 4
25750 TORÀ

telèfon
973 47 30 83

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

LLIBRERIA
ROVIRA

Estanc
Quiosca
Videoclub
Càrregues de mòbil

Papereria
Objectes de regal

P/Vall, 16 Torà (Lleida)
Tel. i Fax: 973 473 346
llibreriarovira@hotmail.com

formen part d'un projecte d'exposició permanent de futur, que amb les aportacions dels particulars s'ampliarà amb més i millors continguts.

La història i la memòria que s'expliquen en aquests espais pertanyen al poble de Torà i als seus nuclis agregats. Així, els estris i eines exposades al museu del Pa van ser donats al seu dia pels forners del poble, com tot el material exposat a cal Gegó ha estat cedit per diferents cases i masies.

Volem que aquests espais aportin coneixements, però també que proposi la reflexió del visitant, de manera que agrairem la col·laboració, ja sigui completant el coneixement oral del procés d'elaboració de la farina o bé aportant idees, eines, documents... i deixar-ho en dipòsit.

**Associació del Patrimoni
Artístic i Cultural de Torà**

CONSTRUCCIONS I REFORMES

M. COBERÓ - X. TORNÉ

els paletes del Llobregós

Tel. 620109517 - 690311965

AGRAÏMENT

Tómbola de Càritas de 2018

Fa dies tinc ganes de dir quatre coses a tanta gent que al llarg dels anys he conegut, parlat, conegut i estimat. Estant a Càritas, he fet tot el que podia i que potser no sempre es mirava amb el sentit que es feia, i he corregut molt per falta de voluntaris i temps, però sempre pensant fer el que estés a les meves mans pel bé dels altres fins que pogués, i així ha sigut. Des de fa uns dos anys, amb la meua malaltia no puc fer res de tots els projectes pensats. Em faria molta il·lusió que Càritas, a més de continuar al-

guns programes, pugui seguir amb més voluntaris i programes nous.

També vull agrair moltíssim als que ja ni hi són, per haver après molt d'ells; també als qui encara hi són, per tot el que estan fent; també gràcies per l'ajuda desinteressada de varies persones que gràcies a elles es pot seguir ajudant.

Un gran agraïment i abraçada per tothom.

Maria Teresa Cantacorps

**Ctra. de Calaf, nau 2
25750 TORÀ (Lleida)**

**Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807**

AUTOCARS

Prats Serrat

SERVEIS NACIONALS I INTERNACIONALS
TRANSPORT ESCOLAR
GRUPS PARTICULARS

AUTOCARS PRATS SERRAT
C/ Calaf, Nau 2 - 25750. Torà, LLEIDA
Tels: 973 473 590 - Fax: 973 473 807
e-mail: info@autocarspratserrat.com
web: www.autocarspratserrat.com

CINEMA A LA TARDOR

Estrenes destacades

Núria Bagà

Octubre

Dispararon al pianista, de Fernando Trueba i Javier Mariscal (6 d'octubre)

Després del pas pel Festival de Cinema de Sant Sebastià, ens arriba la cinta d'animació on relata la desaparició d'un pianista brasiler, Tenorio Jr, en ple auge de la música llatinoamericana en la dècada dels anys 60 i 70 del segle passat. El tàndem, vol repetir l'èxit de *'Chico y Rita'*.

Chinas, d'Arantxa Echevarría (6 d'octubre)

El tercer llargmetratge de la directora posa el focus a la infància a través de la mirada de dues nenes xineses; tot i sent molt diferents les dues, es fan inseparables en el camí de la recerca de la identitat. També és una de les pel·lícules que ha passat pel festival donostiarra i que sona per la temporada de premis espanyola.

O Corno, de Jaione Camborda (6 d'octubre)

Després de l'èxit al Festival de Cinema de Toronto 2023, el debut de la directora basca arriba a les nostres sales a través d'una protagonista femenina, Maria, coneguda per ajudar altres dones en el part amb molta dedicació. L'any 1971 es veu obligada a fugir, després d'un succés, per lluitar per la seva supervivència i llibertat.

Killers of the Flower Moon, de Martin Scorsese (20 d'octubre)

Basada en el llibre de no-ficció "Killers of the Flower Moon: The Osage Murders and The Birth of FBI", explora com l'FBI va perpetrar una sèrie d'assassinats els anys 20 en una reserva d'indis americans en la qual s'havia descobert petroli. Ha estat descrita com la millor pel·lícula de la carrera del director durant el seu pas per Cannes i percebuda com un acte de perdó públic a les associacions d'indis americans. Finalment, només es veurà íntegrament a les sales de cinema i sense passar per Apple+.

Novembre

Vidas pasadas, de Céline Song (3 de novembre)

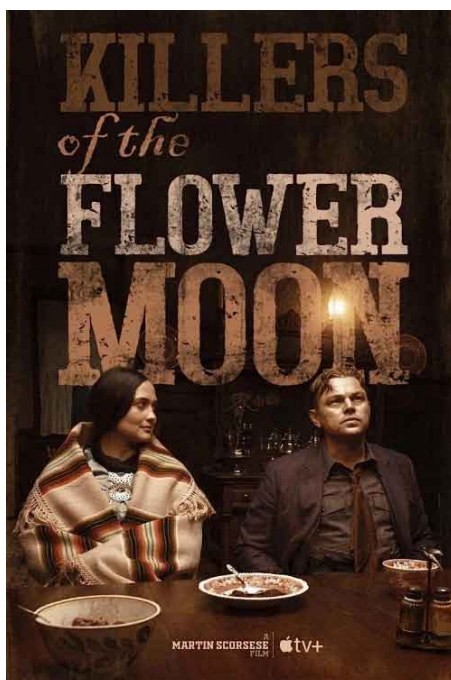
Aclamada a la Berlinale, arriba aquest delicat drama romàntic sobre el retrobament de dos amics de la infància a Corea, vint-i-quatre anys després.

Un amor, d'Isabel Coixet (10 de novembre)

Adaptació de la novella del mateix nom de Sara Mesa, promet portar-nos a la bellesa i a la sensibilitat fílmica que caracteritza el cinema de la catalana a través d'una història d'amor protagonitzada per Laia Costa i Hovich Keuchkerian.

Napoleón, de Ridley Scott (24 de novembre)

El director anglès realitza una pel·lícula, on relata el ràpid ascens al poder de Napoleó i la relació amb la qui va ser la seva esposa, Josefina. Sona per a unes possibles nominacions als Oscars per a Joaquin Phoenix i Vanessa Kirby als apartats d'interpretació.

EL CATALÀ DE L'ALGUER

El domini lingüístic de la llengua catalana s'estén més enllà dels límits territorials de Catalunya. Com és sabut, es parla també al País Valencià, les Balears i el sud de França —l'antiga Catalunya del Nord. Però, a més, es parla a la ciutat de l'Alguer, al nord-oest de l'illa de Sardenya. Aquesta ciutat, avui italiana, ha acollit al llarg dels segles gent de diverses llengües i cultures, i per això la varietat de català que s'hi parla presenta influències de comunitats lingüístiques diferents. Més concretament, a més de catalans, hi ha viscut gent d'origen sard i italià.

Fem una succinta exposició del context històric. La ciutat —que abans del 1501 fou vila—, fins al segle XIV, havia estat dominada pels Doria (o De Auria), una important família genovesa. No obstant això, el 1354 els catalans van ocupar la ciutat després d'un setge contra els genovesos, i els van foragitar. Per aquest motiu, s'hagué de repoblar íntegrament la ciutat, cosa que es feu amb gent catalana. Al llarg de més de dos segles, la població era totalment catalana, cosa que esdevé palès si s'observen els cognoms de l'època: Bonfill, Serra, Jaume, etc. Tanmateix, les coses canviaren arran d'una sèrie d'epidèmies de pestilència que arrasaren la població en un interval d'uns cent anys (1582, 1652, 1681). Per aquest fet, la ciutat s'hagué de repoblar amb gent forana, i un gran contingent de gent sarda s'instal·là a l'Alguer. Ja a finals del segle XVI trobem algun document en sard i cognoms com Sanna, Costeddu, Crabinu, etc. És sobretot al segle XVII, doncs, que el català de la ciutat comença a rebre influx de la llengua sarda i es va distanciant del català del Principat.

L'illa de Sardenya fou domini de la Corona Castellana fins a inicis del segle XVIII, i després passà en mans de la casa dels Savoia (Piemont). Per aquest motiu, és també en aquest segle que l'italià arriba a la ciutat i comença a influir el català "sarditzat". La variant del català que coneixem avui amb el nom d'alguerès, doncs, és un català "sarditzat" i "italianitzat".

El dialecte és certament curiós. Més enllà dels italianismes que presenta, moltes paraules són d'origen sard; per exemple, *sidado* 'tresor', *sedaito* 'bou', etc. Però el que és més interessant és, sens

dubte, la fonètica; l'alguerès es caracteritza per constar de molts rotacismes —intercanvi d'alguns sons en [r] "r". Per exemple, tota /o d/ entre vocals esdevé r: *vira* "vida", *escara* "escala". A més, les /dels grups gl-, pl-, bl-, fl-/ també esdevenen r: *praça* "plaça", *fror* "flor", etc. Un altre tret característic és la despalatalització de sons palatals finals, és a dir, que per exemple *any* es pronuncia [an], i *ull* es pronuncia [ul]. També és ple de metàtesis o intercanvis de sons: *drinte* "dintre", *craba* "cabra", etc. I, a més, la r a final de síl·laba també esdevé l: *pultá* "portar", *paltsona* "persona", etc.

Parlem ara dels usos de l'alguerès. Malgrat haver-se conservat al llarg de tants segles, actualment és en perill de mort. Al carrer rarament el parla algú, si bé l'entén força gent. No té cap ús públic (ni en l'església, l'administració o l'escola) i, com a màxim, es parla en un àmbit privat i familiar. Els joves la conceben com una llengua de vells, sense futur, i els pares ja no els hi transmeten. Podríem dir que els últims parlants d'alguerès seran la generació dels de 50 anys.

L'alguerès és l'únic reducte de català que resta a la República Italiana, i és, a més, el dialecte més diferenciat de la llengua històrica catalana. Som, actualment, davant dels últims vestigis, moribunds, de les romanalles de l'expansió mediterrània dels catalanoaragonesos a Sardenya.

Adrià Castellà Jou

ESPEREM LA PRIMAVERA

Saps que cada una de les paraules que brollen de mi són per a tu i per aquesta raó, al racó dels silencis, obres aquesta revista i busques el que t'hi escric? Ara ja fa una mica de fred, no és ben bé el fred al que tens costum, però jo que visc prop del mar, ja veig que la Vall, aquesta que he fet meva, es prepara a poc a poc per a un hivern que serà llarg. Tot és llarg aquí, i les boires que aviat ens embolcallaran com un llençol blanc faran que no sabem on comença i on acaba el que es veu des del llit a través del balcó que dona a un camp de blat erm.

Què lluny ens queda l'estiu, pesat i lleuger a l'hora, amb aquella impregna d'immensitat i de moments eterns. Cada passa per Torà era una aventura, i com sempre, després de veure les cares de la gent al juny, amb aquell afany de llum i de calor, al final de juliol ja pesaven i l'agost, tòrrid i sense fi, se'ns feia a tots lapidari. Em quedaves tu i els teus ulls, les teves absències, i els meus viatges, i la rectoria d'aquí dalt, on com més calor feia menys visites hi tenia. La gent em preguntava si és que ja no hi pujava, però en feia tanta, de calor, que restringia les meves visites a hores contades, els capvespres en què la brisa gira, passant de Torà cap a Pinós per fer-se forta de Pinós a Torà. En aquell precís instant en què les acàcies bordes plenes de punxes que flanquegen el Monestir, casa meva, canvien de dansa amb el vent que les acarona, aleshores és quan jo i el meu gos, decidim sortir. Una pas cap aquí, dos cap allà, sentint com la terra reescalfada comença a reviure altre cop després del tortuós i perillós càstig del sol. Aquest any el blat era cremat, però els teus ulls ens han salvat a tots. I ara, llegint al racó de casa mentre escric, t'ho puc dir. L'estiu tornarà, és com un càstig vital que ens recorda que abans el recolliment ens salva, la tardor ens ensenya que la mort pot ser pausada i renàixer és possible, o potser com deia en Raimon, entre un probable i una realitat.

Ara que l'octubre ja és aquí, el poble tornarà a les finestres tancades. Te n'has adonat que vivim

clausurats la meitat de l'any i que l'aire no corre entre nosaltres. O és la calor i les mosques o és el fred i la boira, però a la tardor i a la primavera, encara se'ns permet viure. La resta ja no som més que records uns dels altres, records o esperances que a la fi son tot el mateix. Record del teu esguard als meus ulls, esperança de tornar-lo a sentir. Record d'una primavera esplendorosa, i esperança d'una tardor eterna, i, al bell mig, la mort i el caos, la foscor i el foc, l'hivern i l'estiu. Tu i jo.

Quan tanquis la revista, i la deixis a la taula prop del sofà, aixeca't un moment i obre els vidres que donen a la vall, seran les 6 i escaig del vespre i la brisa haurà canviat, i malgrat que

freda, encara et portarà els perfums del capvespre d'estiu, quan les orenetes assedegades ressorgien dels seus amagatalls a les parets de l'església per abeurar-se i caçar mosquits, a la dreta tot just arran de la teva finestra, el sol s'estarà ponent, despullant-se en rajos vermells, taronges i violetes que poc a poc deixaran espai a la foscor, i serà aleshores, en aquest precís instant que els teus ulls es tornaran a fixar en mi, que tranquil·lament estaré donant el darrer passeig al gos enlluernat pels darrers estretors de les darreres nits d'una tardor, aquest any esperada com mai.

Tanca el finestral i ves a dormir, més enllà de la boira els estels ens somriuran i sabrem que haurem d'esperar a la següent primavera perquè les nostres mirades es tornin a creuar, un dia com un altre a qualsevol carrer de la vila.

BENTORNADA RUTINA

Una vegada hem deixat enrere l'estiu i estem immersos des de fa uns dies ja a la tardor, és hora de fer una mica de resum i de balanç de com ha anat fins avui l'any en curs.

Veiem cada dia amb més claredat que el canvi climàtic és un fet que ens portarà molts problemes a curt termini si no fem alguna cosa ben aviat per posar-hi remei. Hem tingut poques precipitacions tant a la primavera com a l'estiu i sobretot molts dies de calor per sobre fins i tot dels quaranta graus, i en molts llocs del país amb unes temperatures que han fulminat records mai vistos. I els pantans, malgrat algunes pluges que han caigut

reprendre alguna activitat esportiva o a caminar, ara que tornarà a fer menys calor, etc, etc.

És el que hi ha i per tant, bentornada rutina. Jo sempre dic, què fariem sense les nostres rutines de sempre. Tots tenim les nostres dèries i els nostres costums i això no es pot perdre.

I mentrestant, qui dia passa any empeny i ja som al mes d'octubre i cada sector econòmic amb ple rendiment i tothom de cara a la feina malgrat la incertesa econòmica, política, social i amb la guerra a Ucraïna encara del tot vigent. Per tant, i perquè tot torni a rutllar, els que estan en edat de treballar a fer-ho, que és el que toca si volem tirar el país endavant; els que estan jubilats, doncs

a gaudir d'una bona i merescuda jubilació que ja han treballat quan tocava i ara toca donar el relleu a les noves generacions; els que són estudiants, doncs formant-se que és la feina que han de fer hores d'ara per al dia de demà ser homes i dones de profit; els que estan aturats, doncs buscant feina per tornar-se a integrar ben aviat al mercat laboral i el que estem al sector primari, i en aquest cas us parlo

a les capçaleres dels rius, segueixen sota mínims preocupants i amb el perill de noves restriccions ben a prop. Enguany al menys ens hem salvat de tenir grans incendis i això és molt d'agrar amb la sequera que hi ha en general.

Però malgrat tots aquests entrebancs meteorològics, el temps ha anat corrent i el mesos van passant igual de ràpid. Ara que ja hem deixat enrere l'estiu i les vacances, qui més qui menys, tothom ha tornat a les seves rutines de sempre, el dia a dia. Alguns han tornat al gimnàs per perdre els quilos de més, altres han tornat a estudiar algun idioma que tenen una mica entravessat, altres a

del tema que m'afecta més directament, tenim la dura tasca els pagesos d'anar preparant les terres per a la propera sembra tant si plou com si no plou, i és que quan és l'hora de sembrar s'ha de fer, tot i que, tal com va tot, hem de seguir estant sempre pendents del temps i més ara quan hem vist molts cops que aquest temps d'ara no sap ploure i que la meteorologia està en general molt desmarxada arreu. Bé, haurem d'anar veient aquests propers mesos com evoluciona tot plegat i ja veurem. Salut.

Josep Verdés

TANCAR L'ESTIU

Amb dues criatures, formant una parella d'autònoms amb poc temps per fer vacances i sense el privilegi de segona residència, cal aprofitar al màxim les possibilitats que ofereix el camp base. És d'entrada un pla de vida auster que, ubicats en un entorn com Torà, flamant municipi solsoní, no acaba de ser mala idea. Si la pandèmia ha deixat algun pòsit,

període estiuenc al nostre poble ha dibuixat una finestra d'oportunitat a moltes famílies per gaudir d'un retorn als orígens, més enllà de veure i estar uns dies amb els seus familiars.

Un cop passada la festa Major i ja sentint l'alè del retorn a l'escola, la vida comença a amotllar-se novament a la necessària rutina hivernal. Aquest moment suposa un impàs que alguns esperen amb

més enllà de les escorrialles d'un teletreball en declivi, aquest ha estat una revalorització de part del món rural. Progressivament, al nostre entorn hem presenciat l'arribada de nous hostes en cases que, durant els últims lustres, passaven grans períodes buides. Hi han fet cap nous veïns per establir-s'hi de forma permanent. Alguns tot aprofitant propietats o vincles familiars amb la població, però també d'altres que, sense tenir-hi cap relació directa, hi han vist un bon equilibri de costos versus qualitat de vida.

L'estiu a Torà, i sé que en altres pobles també ha estat així, ha ofert grans possibilitats de lleure i benestar relatiu a les famílies amb nens petits. També passa evidentment en un apartament a la platja, amb l'imbatible incentiu del mar, però difícilment s'hi pot trobar l'atmosfera familiar que s'ha conreat aquí. Gràcies a activitats com el Casal d'estiu o l'exitosa bibliopiscina, sumat a un clima més benigne per a descansar a les nits que al litoral –tot i que n'hi ha hagut alguna de tòrrida– el

candeletes i que, per a molts, és realment la sensació d'encetar l'any nou, molt més que l'1 de gener. Llavors és quan es propicia una reflexió certament nostàlgica, d'adonar-se que l'estiu s'acaba i que iniciem el camí cap a un nou curs. Una sensació de deixar el passat ben endreçat per tornar-hi algun altre dia. Per a mi, no hi ha millor descripció de tot això ni manera de desitjar-vos una bona entrada a la tardor que el fantàstic poema de Joan Margarit "Tancant l'apartament de la platja":

Ja està net i endreçat.

Els armaris tancats, com les finestres.

No ens hem descuidat res damunt dels mobles.

El dormitori amb el llit fet,

la tauleta de nit amb el retrat

de la noia amb els ulls il·luminats

per un somriure.

Tot l'hivern sola i escoltant el mar.

Roger Besora Foix

Pel broc gros

DESMEMORIATS

La paraula amnistia prové del grec antic ἀμνηστία (amnēstía), que significa oblit. No, no es tracta que, fruit de la ressaca de la commemoració dels 20 anys del *Llobregós Informatiu*, el maquetador de la revista hagi posat aquí el text de la secció *El secret de les paraules*, de l'Adrià Castellà. Només és que, de tant en tant, cal recordar d'on venim per a saber on volem anar... o on ens volen dur.

El 17 d'octubre de 1977, dos anys després que Franco la dinyés, va entrar en vigor la Llei d'Amnistia que deixava sense responsabilitat penal tots els actes de naturalesa política, independentment de les seves causes i conseqüències, tipificats com a delictes i faltes realitzats abans del 15 de desembre de 1976. Entre aquesta data i el 6 d'octubre de 1977 només s'amnistiaven els actes "on s'apreciï a més un mòbil de restabliment de les llibertats públiques o de reivindicació d'autonomies dels pobles d'Espanya", uns conceptes prou difusos i interpretables. D'exemples d'interpretacions arbitràries en trobem des de l'inici: el 10 de novembre d'aquell any surten de la presó quatre militants independentistes catalans i el mateix dia el ministre espanyol de l'interior, Rodolfo Martín Villa, anuncia un recurs en contra del seu alliberament, fet que els obliga a passar a la clandestinitat.

L'amnistia del 77 va ser ideal per als partidaris que el franquisme evolucionés cap a un sistema com l'actual, i que poc o molt s'havien significat durant la dictadura, però en cap cas podia ser

la solució per a qui tingués objectius polítics que suposessin una ruptura amb el règim i un dels exemples més clars el trobem, precisament, en l'independentisme. L'amnistia –l'oblit– dels actes il·legals realitzats per a aconseguir els seus objectius polítics sense l'aprovació d'un mecanisme que permetés assolir-los per la via legal –el reconeixement del dret a l'autodeterminació i l'aprovació del mecanisme per a exercir-la– posava els pocs independentistes del moment en la disjuntiva de: a) acceptar que el seu ideal era propi de somiatruïtes i que, en conseqüència, calia renunciar-hi i adaptar-se al nou '*estado de las autonomías*' (i els més puts viure'n, valent-se de l'aureola d'antics lluitadors) o b) no renunciar a res, sent conscients que per a aconseguir la independència, tard o d'hora i d'una manera o una altra, caldria desobeir els ordenaments jurídics dels estats ocupants (fet que, excepte si guanyes, significa delinquir). Del 78 ençà centenars d'independentistes catalans han passat per les presons espanyoles per la seva militància política, entre ells un recentment estrenat regidor de Sanaüja que en el període 1979-83 fou el pres polític quilòmetre 0 del Llobregós.

Però l'amnistia del 78 també va servir per altres coses. El 2017 es va aprovar una llei declarant il·legals els tribunals i consells de guerra del franquisme i en conseqüència la nul·litat de totes les seves sentències i resolucions dictades per causes polítiques a Catalunya entre el 1938 i 1978. La nul·litat de les condemnes de mort no

ressuscitava les persones executades per la dictadura però la seva consideració d'assassinats sí que hauria de permetre jutjar els seus botxins. Aquell mateix any les germanes de Salvador Puig Antich van querellar-se contra el jutge que l'havia sentenciat a mort, però la 'justícia' va arxivar-la al considerar que el delictes no podia investigar-se... per culpa de la Llei d'Amnistia espanyola de 1977, que incloïa també els actes comesos pels servidors del règim. A conseqüència d'aquella llei, les denúncies contra els presumptes criminals franquistes, Martín Villa inclòs, s'han d'anar a posar a l'Argentina.

I ara, amb motiu de les negociacions per la investidura del president espanyol, els partits catalans van posar inicialment dues paraules sobre la taula: amnistia i autodeterminació. De la segona, però, sembla que van oblidant-se'n. Potser alguns puts ens volen convèncer que, malgrat que del 78 ençà l'han aconseguit una quarantena de països, la independència és un somni inabastable i que, per tant, val més que ens oblidem del pa sencer i ens conformem amb les molles de l'autonomia... I qui millor per a gestionar-les que aquells que van patir la repressió de l'Estat espanyol i que ara, agafats pels ous, ajuden a apuntalar-lo? Diuen que qui oblida la història està condemnat a repetir-la. Llegiu o rellegiu Xirinacs a '*La traïció dels líders*'. '*Ho tornarem a fer*', deien els líders del procés. Ho tornarem a fer malament?

Josep Anton Vilalta

L'INICI DEL JOC EN UN NADÓ

Durant l'embaràs, tant el pare com la mare creen un espai mental on acullen tots els neguits, desitjos, preocupacions, il·lusions (i un llarguíssim etcètera) en referència a la criatura que ve en camí. Serà ros com el pare? Tindrà els ulls marrons com la mare? Anirà bé el part? Farà mal? Plorarà molt? Aquest espai està ple d'emocions i sentiments. En el moment de naixement, totes aquestes esperances queden plasmades en ell, en el vostre fill. És de vital necessitat per al seu creixement que la mare estigui al seu abast. És a dir, que sàpiga interpretar els seus senyals d'angoixa i oferir-li ràpidament un estat de benestar. Les mares acabem aprenent a diferenciar el seu plor, que si té gana, que si té caca, que si té son... A vegades no és tan fàcil i descobrim la causa quan, abans, hem esgotat totes les altres suposicions.

Som éssers socials, és a dir, necessitem, des del naixement, que una persona ens ajudi a créixer. Necessitem la nostra mare (o una persona que faci les funcions maternals). Durant els primers mesos, la mare i el fill estan "units mentalment" com si fossin una sola persona.

Quan comença a gatejar ja és perquè sap que la seva mare és una persona diferent a ell (i perquè té la maduresa motriu necessària). Aquí és on comença, també, a parlar, amb sentit, a dir "mama" cridant-la acompanyat de les primeres passes. Tot és un procés de diferenciació, de saber-se diferent de l'altre, de començar a identificar les seves pròpies sensacions i emocions. I, a més, comença a dir NO. Ai, aquesta paraula tan curta que ens treu de polleguera als pares tantíssimes vegades. Com pot ser que abans el podia asseure a la cadireta del cotxe tan content i ara és un drama? Com pot ser que abans el podia fer anar

a qualsevol lloc i marxar en el moment que jo volia i ara no hi ha manera de sortir del parc sense plorar? Enhorabona! El teu fill s'ha diferenciat de tu! Mostra el que vol i el que no vol i t'ho fa saber de la manera que sap: plorant, picant de peus al terra, negant-se a donar-te la mà... Quan tingui més vocabulari ja reduirà les rebequeries i podreu negociar verbalment...

Aquesta separació nadó-mare és vital per al desenvolupament: l'ensenya a esperar (perquè la mare ja no cobreix la seva necessitat tan immedi-

atament), l'ajuda a tolerar la frustració, li permet mirar per a poder imitar, li permet escoltar per a poder repetir i dóna l'espai per a poder-se construir com a persona (amb les seves pròpies capacitats, habilitats, destreses, errors...). La primera vegada que li oferim un sonall ja li estem indicant que la mama/papa se separaran durant una estoneta d'ell, que seran a la mateixa habitació però no al davant dels seus ulls. I amb aquest sonall, o qualsevol altre objecte que supleixi la figura paterna, li estem ensenyant a jugar.

Vanesa Pérez López, psicòloga

QUINS HÀBITS CAL POTENCIAR?

Si busquem al diccionari la paraula *hàbit*, aquest en remet a la paraula *habitud* i ens la defineix com: “Costum, disposició adquirida per la repetició d’un mateix acte.”

Per a James Clear, especialista en formació d’hàbits de llarga durada, la definició d’hàbit és una cosa que s’ha de repetir prou vegades per ser automàtica.

I si prenem la definició de Jason Hreha, científic conductista, “els hàbits són simplement solucions fiables per a problemes recurrents del nostre entorn.”

Amb aquestes definicions ja es pot deduir que els hàbits (bons hàbits, hàbits que sumen) són eines imprescindibles en l’entorn educatiu.

Ara que estem iniciant un nou curs és un bon moment per establir petits hàbits que faciliten l’adquisició de respostes automatitzades deixant més espai a la ment per altres tasques i a la vegada anar desterrant hàbits que ens resten qualitats (criticar, deixar les coses per demà, apilar sense endreçar...).

Tot i que d’entrada sembla que els hàbits ens hagin de prendre temps d’altres activitats, no és així, si els teus fills tenen uns hàbits ben adquirits, seran capaços de prioritzar i gestionar els nous reptes que el mateix creixement personal els planteja.

Quins podrien ser aquests hàbits que sumen en la formació del teu fill?

- Fer-se el llit cada dia facilitarà mantenir l’ordre en les coses.
- Ordenar-se l’escriptori abans de posar-se a treballar facilitarà la prioritització de tasques.
- Els hàbits higiènics (bucal, rentat de mans, dutxa...) potenciaran la salut i el benestar personal i social.
- Llegir portarà a acumular coneixement.
- Hàbits de col·laboració (parar i desparar taula, treure les escombraries, netejar...) l’ajudaran en les relacions socials.

Així doncs, aprofiteu aquest moment per consensuar quins hàbits voleu implementar i marqueu-vos una vintena de dies per adquirir-los i en finalitzar la data que acordeu comproveu si ja s’han automatitzat.

Els bons hàbits sempre sumen a llarg termini.

Montserrat Miquel Andreu

Pedagoga-Copoc col. núm. 0969

www.uncopdema.cat

www.facebook.com/uncopdemaguissona

www.instagram.com/uncopdema

Digues Adeu a les faltes d'ortografia

Practicar, equivocar-se, esborrar i dominar l'ortografia de la B i la V amb un mètode que enganxa!

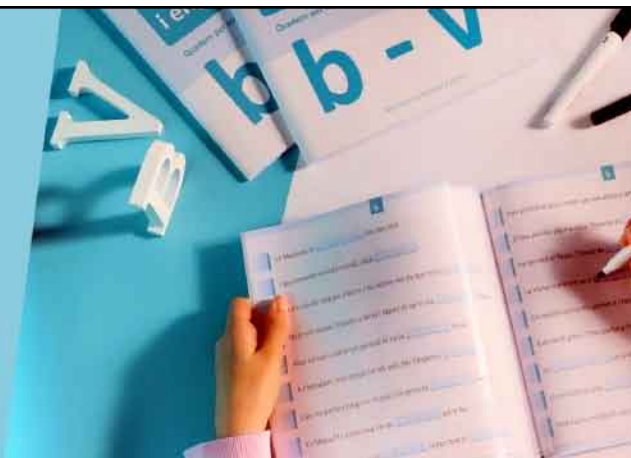
ON PUC COMPRAR-LO?

Escriu-nos al 666 732 422

Compra'l online a www.uncopdema.cat/quadern

LA NEVERA

**De tant obrir i tancar,
posar i treure, fa que
un simple electrodomèstic
esdevingui
l'amor del teu estiu.**

Ja s'han acabat les vacances d'estiu.

Sembla que no pugui ser, si només fa quatre dies que érem a Sant Joan fotent-li amb els pertados. I també en tiràvem. M'han

passat més ràpides que la proclamació de la República del Puigdemont. Poca cosa he fet eh...! Bé sí, vaig anar una setmana a Eivissa. Sí, sí... No sabia què fer, vaig anar a una agència de viatges i tenien una oferta. Em van dir: "Mira, pots anar a Eivissa, 6 dies, 5 nits per només 800 euros". I jo li vaig dir "Treu-me els dies, que m'agraden més les nits que al camió de la *bassura*".

La resta de vacances me les he passades a casa amagat de la família política, d'un amic egocèntric i sobretot, de la calor. Quina calor eh! Els carrers semblaven el forn de pa de ca l'Argerich, enlloc de faroles jo veia canyes de xocolata. Clar, si et quedes a casa per no passar calor tens dos opcions: la primera, obrir l'aire condicionat. Opció que descartaria perquè et pot sortir més car que convidar la família a sopar a les piscines. L'altra opció és fotre el cap a dins de la nevera. A veure, si ho penses fredament, és la millor opció. És curiós perquè durant l'estiu comences a teixir una relació important amb la nevera, i que fins i tot, acabarà sent la confirmació d'una estranya parella com la que va ser el Joan Pera i el Paco Morán. Ja ho diuen el "*roce fa el carinyo*", doncs

això, que tant obrir i tancar, posar i treure, fa que un simple electrodomèstic esdevingui l'amor del teu estiu. Jo no sé pas que faria un estiu sense la nevera al meu costat. És com si

al Jordi Basté li treus la radio; és com si al Joan Laporta li treus els donuts; és com si al Rubiales li treus el masclisme que té a dins... Obrir la nevera i veure que hi ha una llauna de cervesa fresca és el segon plaer més gran del món. El primer, ja ho sabeu, és mirar la classificació de primera i veure que l'Espanyol no hi és.

A mi el que m'emprenya de veritat és obrir la nevera i veure que no hi ha aigua fresca perquè algú de la família se l'ha acabat i no n'ha reposat. Bufff! M'entra una mala llet, una ràbia, que mataria a algú. De fet, crec que el mòbil del famós crim de la Guàrdia Urbana va ser que la Peral va obrir la nevera i no hi havia aigua fresca. Sí, sí.... "*no hay agua fría!!! pues te voy a quemar!*".

Jo intento tenir ordenada la nevera però és impossible. Començo bé, tot a lloc, però al cap de quatre dies allò sembla la Federació Espanyola de Futbol: tot pots enlaire. L'altre dia, obro la nevera i sento: "E! Ei! Ei! Estic aquí!". Era un iogurt natural caducat de feia més de dos mesos. De fet, ja no era iogurt, era *cuajada*. El vaig agafar, el vaig mirar i el vaig tornar a deixar a dins la nevera. No em pregunteu perquè, però això ho fa tothom! Es

TALLER AGRÍCOLA NOGUEROLA

Ctra. de Torà, s/n
Ardèvol de Pinós

Telèfon:
973 47 35 84

TORRA

CEREALS I LLAVORS TORRA, S.L.

C/ Palouet, s/n
25750 TORÀ (Lleida)

Tel: 973 473 433 - 973 473 372
Fax: 973 473 572

Orgull de ser ...

(≡) **Prensa Comarcal**

Només nosaltres
explicuem la
TEVA HISTÒRIA

Llobregós
informació

SOM TERRITORI
SOM FIDELS
SOM IMPORTANTS
SOM LA TEVA PREMSA

veu que cada compartiment de la nevera serveix per un producte concret. Sí, hi ha dibuixets de formatges, carns, embotits, verdures, peixos... Algú fa cas i posa les bledes al lloc que toca? Què passa, que si les poses al lloc de la mantega ja no tindrà gust a bleda? Algú ho sap? Perquè si es així, posaria totes les verdures al lloc de les birres. Parlant de la mantega, es veu que s'ha de posar a un compartiment on hi ha com un calaixet per tal que la temperatura no sigui tan freda i sigui més fàcil de desfer per untar. Ho heu sentit Hotels de Catalunya!!! Ehhh! Que sempre que vaig a un hotel i em quedo a fer "l'Esmorzar Continental" i agafo una pastilleta de mantega per untar a una torrada, està més dura que un carquinyoli ressec! És impossible untar bé la torrada, que quedi repartit de manera uniforme. Una vegada uns turistes francesos em van veure com destrossava la torrada i la cara del cambrer. I allò, per posar els ous que és un tros de plàstic amb sis forats? Compres una dotzena d'ous i només en pots posar sis. *Chapeau!* La setmana passada hi jugava el meu fill i ho utilitzava per posar-hi pintures, només us dic això.

Ara bé, si parlem de la nevera hem de parlar del petit congelador que té a sota. Quanta merda hi ha allà dins! No fa massa vaig trobar un *tupper* d'uns macarrons que va fer la meua iaia l'any 97! Ei, continuaven igual de bons eh! Allà hi ha cuixes de pollastre, bistecs, bosses de pèsols i *ensaladilla* russa, i algun peix que ja està extingit. Es veu que s'ha de descongelar de tant en tant i tirar-ho tot. És el que ha passat a la política espanyola, que fa poc han descongelat al Felipe González i

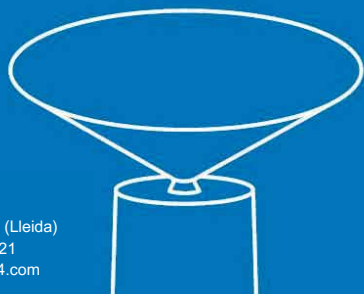
el José Maria Aznar i ara ens els hem de menjar tots. A mi el que em fa gràcia del congelador és aquell compartiment que serveix per fer glaçons i que només es fa servir quan hi ha emergències. "Ostres, no hem comprat gel per la festa d'avui!". "Tranquil, que al congelador hi ha glaçoneres!". Ara, els glaçons et poden sortir com el Pere Aragonès: petits, amb forma rara i que costen de sortir. No hi ha manera...

En fi, vaig a la nevera que tinc set i espero pel bé de tots que hi hagi aigua fresca. Salut!

Sergi Torrescasana

LedsC4

Vine a l'outlet
d'il·luminació de LedsC4!

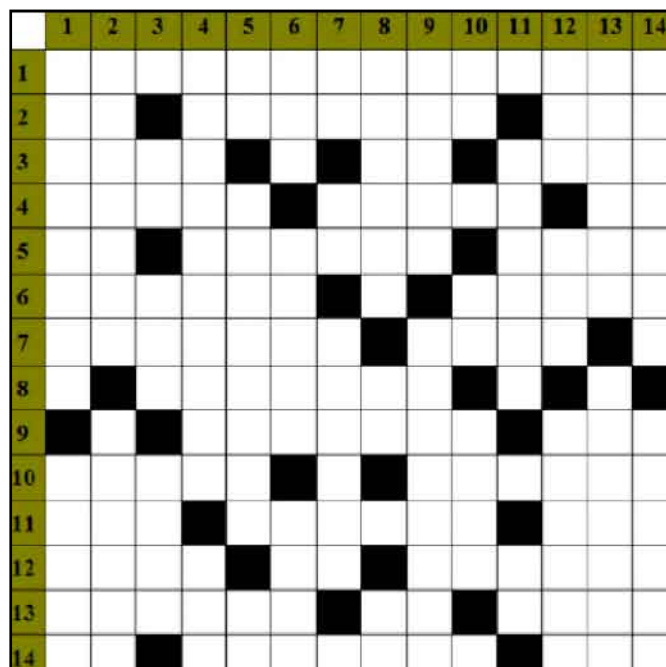
Afores s/n, Torà (Lleida)
973 468 121
outlet@ledsc4.com

De dilluns a divendres de 10.00 a
14.00 i de 16.00 a 18.00

Dissabtes de 9.00 a 14.00

ELS MOTS ENCREUATS DEL LLOBREGÓS

Jordi Vilagut

HORITZONTALS 1.- En dues paraules, te'ls ofereix en Rius a Sant Ramon. 2.- Arbre de Comabella. Així ha de ser el presupost de cada ajuntament de la Vall del Llobregós. El més antic dels noms femenins. 3.- Taulell sense lletra. Es repeteix a Massoteres. Nota invertida a Sant Serni. Ésser replicat. 4.- A l'Hostal Jaumet en serveixen molts però capgirats. La part més oculta d'un arbre. El déu de Llanera. 5.- Interjecció que a Biosca adquireix un altre sentit. El cor del bufaforats. Invertida, no els fa gaire gràcia als constitucionalistes. 6.- No acabem de veure-hi netedat. Una tònica a Torà. Jauré de bocaterrosa. 7.- Destruir sense cap. Engresca sense límits. Vocals de Calaf. 8.- Comença a la Segarra i acaba al Llobregós. Amb article, el seu consistori l'encapçala en Marià Torra. Al capdavant de Palouet. Singular a Castellfolit i Riubregós. 9.- Cinquanta a Ardèvol. Tipus de boixos protegits, nadalencs i capgirats. Produïm merda. 10.- Ocell tan exòtic que viu als antípodes del Llobregós. Un de Viver de Segarra. Xerradissa. 11.- L'animal de Duocastella. Acompanya Prats a l'autocar a Montserrat. Rols sense oxigen. 12.- Les monedes de dos tenien un forat al mig. Després de segar fa una comarca. Sensates que desconec. 13.- Un bon tros de miniordinador. Enmig de Massoteres. Nombre de regidors obtinguts per Vox a la Vall del Llobregós. 14.- Pren entitat a Enfesta. La part més osonenca i menys calenta de Sant Guim de la Plana. Sosté sense vocals.

VERTICALS 1.- Hi pertanyen Biosca i Torà. Ofereix un servei tan trist com necessari i irreversible a Torà i comarca. 2.- Feies sons semblants als glòbuls vermells. Antics i servils criats. 3.- Repetida a la Segarra. Article de Llanera. Tòtem desvocalitzat. La part més gitana de Calonge. 4.- Acull la torre principal de

la Vall del Llobregós. Servia sense vocals. 5.- Airejava sense límits. En Toni, l'informàtic de la Vall. Dius sense servei. 6.- Rius sense capçalera. Manera. Jugador del Barça, fins i tot de còmic. 7.- Inicials de Sant Serni. Separades a Palouet. Llibreria toranesa. Si marxa de Calaf, s'estronca. 8.- Ho fa un avió, però no un hidroavió. Conec a la Segarra. El cor del Llobregós. Au a Vallferosa. 9.- La part que ignoro de la Segarra. Historiadora de l'art filla de Sanaüja. 10.- Rota sense badar boca. Tònica a Fontanet. Al capdavant de Viver. Moixos. Entre Castellfolit i Riubregós. 11.- A les portes d'Ardèvol. El vi de Torà. Singular a Massoteres. Les lletres més allunyades de l'abecedari. 12.- El cor de la parella. Lligam sense roba. Robustes. 13.- Avorri de mala manera un poble de la Vall de Llobregós. On es guarden els vins a Torà. 14.- Ja convindria que fos sota la pluja. Massoteres sense llocs per batre.

SOLUCIONS: pàgina 54

ENDEVINALLA

Verds van ser els
meus estudis
i de dol em vaig vestir,
mes ara que vaig de negre,
els paladars faig gaudir.

ACUDIT

Un nen li pregunta a la seva mare:

– Mare, mare, què hi tens a la panxa?

– Un germanet per a tu que m'ha donat el pare!

El nen, tot enfadat, dirigint-se al seu pare:

– Papa, no li donis més germanets a la mama, que se'ls menja!!!

SUDOKU... I MÉS

Antònia Balagué

SOLUCIONS: pàgina 54

	9	7				5		6
6	4	1					2	
	2			6				
						9	3	
		2	9		4		5	
	3		5				1	
4	1		6		7	8		
8		6				7		
		9		5			6	3

El SUDOKU consta de 81 caselles distribuïdes en 9 fileres i 9 columnes dividides en àrees de 3x3. Cal omplir les cel·les buides amb els números de l'1 al 9, sense repetir-ne cap a cap filera, ni a cap columna, ni a cap quadrat de 3x3.

Ll2ós
anys
2003-2023

REFRANYS D'OCTUBRE

- Quan l'octubre és arribat, a mar a caçar i a terra a pescar.
- L'octubre fred mata el cuquet.
- El fred d'octubre mata l'eruga.
- Per l'octubre el bestiar de llana es vesteix d'hivern.
- Quan la xixella baixa de muntanya, encén foc i entra a la cabanya. ⁽¹⁾
- L'octubre és arribat, la gavina vora el mar.
- Quan arriba l'ull de bou, fred al nas i manta al coll. ⁽²⁾
- El vent d'octubre els ocells porta, de la Cerdanya o de Mallorca.
- Quan l'octubre va a la fi, els ocells d'hivern són aquí.
- Quan l'octubre és arribat, llaura la terra i llaura la mar.

⁽¹⁾ Xixella = colom salvatge, sorita, tudesca, todó

⁽²⁾ Ull de bou = ocellet verdós i grisenc

LLIBRES

RECOMANATS

Dani Vidal

La possibilitat de dir-ne casa

Marta Orriols

320 pàgines

Edicions Proa (2023)

L'escriptora Marta Orriols (Sabadell, 1975) es va estrenar amb el recull de narracions "Anatomia de les distàncies curtes", l'any 2016. El 2018

va publicar la primera novel·la, "Aprendre a parlar amb les plantes", que va ser distingida amb el Premi Òmnium a la millor novel·la de l'any i va ser un dels llibres més venuts d'aquell any. El 2020 va publicar "Dolça introducció al caos", novel·la molt ben rebuda també pel públic i la crítica.

"La possibilitat de dir-ne casa" (2023) és la història d'una periodista corresponsal de guerra a Beirut, al Líban, que retorna a Catalunya des-

prés de passar gairebé vint anys a l'estranger. Torna al seu poble natal, al Maresme, on es retroba amb la família, amistats i una exparella. Amb el pas dels anys, el paisatge i la seva gent ha anant canviant, i la protagonista s'ha d'anar adaptant a la nova situació, un repte que no li serà gens fàcil.

La narració alterna la descripció de la seva nova vida a Catalunya amb records viscuts al Líban durant els anys que hi va treballar com a corresponsal. En aquest apartat, el personatge està inspirat en la periodista de TV3 Txell Feixas, amb qui l'autora manté amistat.

Marta Orriols basteix un llibre molt interessant, que tracta amb molta delicadesa les relacions humanes i reflexiona sobre el sentiment de pertinença a un lloc determinat. Una lectura molt recomanable.

Subscriu-te

h
i

g
u
a
n
y
a
r
à
s

- Pans saludables
- Brioixeria artesanal
- Coques dolces i salades
- Entit al forn de llenya
- Productes de proximitat
- Recuperació de blats antics

Portal de Pasterola - **Biosca** (Lleida)

609 015 417

laforneradebiosca@gmail.com

_la_fornera_

32a EDICIÓ DEL TORNEIG DE FUTBITO DE TORÀ

Enguany a Torà es va celebrar la 32a edició del torneig de futbito, el qual havia estat aturat durant tres estius a causa de la COVID-19. Va tenir una meravellosa rebuda per part de la gent del poble i van omplir el pavelló cada dia per animar els equips.

El torneig estava conformat per 8 equips que s'enfrontaven entre ells en una fase regular i només 4 aconseguirien entrar als *play-off*. Es disputaven 2 semifinals i els guanyadors de cada semifinal jugarien la gran final per emportar-se el títol de campions; el torneig va durar 3 setmanes i aquesta edició se la va emportar Caguiss, format per jugadors que ja fa anys que participen en el torneig.

En aquesta ocasió vam comptar amb 4 equips de Torà i el nostre propòsit de cara a l'any vinent és que augmenti aquesta participació i puguem tenir mes equips locals. Els equips toranesos d'aquest any eren: Pastisseria Miramunt (semifinalistes), Antiga Casa Magí, Bar Trèvol i Gran Reserva.

Enguany també es va recuperar el tradicional partit de solteres contra casades, que sempre té molt èxit. Va ser un partit molt emocionant però al final se'l van endur les casades per un contundent 6 a 2.

Per acabar el torneig es va celebrar la festa de cloenda el dia 4 d'agost on hi va haver un sopar, una entrega de premis i tot seguit festa amb DJ's.

Estem molt contents de la rebuda que ha tingut el torneig i volem donar les gràcies a tots els participants i a tots aquells fidels seguidors que han estat dia sí i dia també al poliesportiu donant suport. Us hi esperem l'any que ve!

Roger Jounou

jardineria

manteniments

gespa natural i artificial

podes

instal·lació de reg

plantes i accessoris a l'engròs

tancaments metàl·lics i de fusta

tractaments fitosanitaris

treballs amb fusta

venda de sal

Igualada - Catalunya central

www.calhuguet.cat

[@roger@calhuguet.cat](mailto:roger@calhuguet.cat)

655 633 520

93 625 51 43

PÀDEL

Americana de pàdel 2023 a Castellfollit de Riubregós

Els dies 17, 18 i 19 d'agost va tenir lloc una nova edició de l'americana de pàdel a Castellfollit, destinant un dia per a cada categoria: infantil, femenina i masculina.

Aquest és un format de competició consistent en una successió de partits curts on els inscrits juguen de manera alternativa canviant de parella i de contrincants. Els punts que es comptabilitzen individualment són els que acaben definint la classificació final.

Hi varen participar un total de 30 persones en les diferents categories.

En la categoria masculina hi van prendre part un total de 12 jugadors, el guanyador va ser en Xavier Closa Tomàs i el sots campió en Pau Vendrell Codina.

En la categoria femenina varen participar un total de 8 jugadores, va quedar campiona na Jana Vives Ribera i sots-campiona na Sílvia Serrat Díaz.

I finalment, en la categoria d'infantil van competir 10 nens i nenes, amb dos grups de 5 cadascun per grups d'edat:

*Fins a 9 anys: els campions van ser na Elsa Canals Vives i en Jan Ibáñez Freixas, i el sots-campió en Pau Puig Canals

*Fins a 15 anys: el campió va ser en lu Farrés Noguera i el sots-campió en Leo Figueroa Galera.

Participants categoria masculí

Participants categoria femení

Participants categoria infantil

FUTBOL SALA

Equip de futbol sala femení a Massoteres

L'èxit i el bon ambient viscut en la disputa del partit de futbol sala de Festa Major, ha motivat un grup de joves de Massoteres a continuar amb la pràctica d'aquest esport d'una manera més regular.

Es troben cada divendres, de 20,30 a 22 hores, per entrenar a la pista de Massoteres o al poliesportiu de Guissona, en funció del temps.

Els entrenaments, que estan dirigits per Marta Vidal i Roger Jounou, s'adrecen a

totes les noies, majors de 15 anys, a les quals els agradi el futbol sala, independentment del seu nivell.

La participació està oberta a més participants. Si voleu formar part de l'equip us podeu informar al telèfon 649 65 18 86.

La iniciativa compta amb la col·laboració de l'Ajuntament de Massoteres i el Consell Local d'Esports de Guissona.

Dani Vidal

Fem les vostres participacions personalitzades i de franc per a la Loteria de Nadal i Reis
Tenim números abonats de tots els acabaments
Us enviem la loteria de qualsevol punt d'Espanya

LOTERIA "EL MERCAT" DE CALAF
C/ Sant Jaume, 31
08280 CALAF
Tel. 93 869 91 54
loteriaelmercat@hotmail.com

ELCASINO
CALAF

125 anys d'història

UNA FOTO PER RECORDAR...

Caramelles 1947 - Calonge de Segarra

- 1.- Marbà, d'Anfesta
- 2.- Joan, de Massana
- 3.- Fernando Creus, cal Bajona
- 4.- Agustí Creus, cal Bajona
- 5.- Josep Centellas, cal Beringués
- 6.- Josep M. Noguera, cal Noguera
- 7.- Ventura Vilaseca, Torrecassana
- 8.- Amadeu Musolas, cal Badal Vell
- 9.- Josep Fitó, Trivolví
- 10.- Marbà, d'Anfesta (fill)
- 11.- Pere Caellas, ca l'Agustina
- 12.- Josep Alsina, cal Corraler

- 13.- Antoni Viñals, cal Viñals
- 14.- Fernando Nadal, Bosc del Nadal
- 15.- Joan, mosso de Suau
- 16.- Josep Dalmases, la Morera

Solucions de les pàgs. 48-49

Endevinalla

L'oliva negra

3	9	7	2	4	1	5	8	6
6	4	1	7	8	5	3	2	9
5	2	8	3	6	9	4	7	1
7	6	5	8	1	2	9	3	4
1	8	2	9	3	4	6	5	7
9	3	4	5	7	6	2	1	8
4	1	3	6	2	7	8	9	5
8	5	6	1	9	3	7	4	2
2	7	9	4	5	8	1	6	3

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	S	E	R	V	E	I	S	A	G	R	A	R	I	S
2	O	M	A	J	U	S	T	A	T	E	V	A		
3	L	E	L	L	S	E	R	C	L	O	N			
4	S	T	A	L	P		A	R	R	E	L	R	A	
5	O	I		F	A	F	O	R	A		A	N	R	U
6	N	E	T	E	D	A		A	E	R	U	A	J	
7	E	S	T	R	U	I	R		G	R	E	S	A	
8	S		M	O	L	S	O	S	A		T	C		
9		L		S	L	O	V	E	R	G		F	E	M
10	T	A	C	A	E		I	G	A	R	O	L	A	
11	O	C	A		S	E	R	R	A	T		R	L	S
12	R	A	L	S		R	A		N	S	A	T	E	S
13	N	I	O	R	D	I		O	T		Z	E	R	O
14	E	S		V	I	C	F	R	E	D		S	S	T

Aquest curs, omple la teva motxilla de gignes!

40 GB
3.000 min

11,75
€/mes

bonArea
TELECOM
Com som.

+ info i totes les tarifes a:
bonarea-telecom.com
o truca'ns gratis al:
900 899 030

JOLONCH MATILLAS, C.B.

CENTRE COMERCIAL

C/ Eres, 14
25750 Torà (Lleida)
Telf. 973473217

Des de 1928 al seu servei

VILAMÚ

973473061

NOU ESPAI DE FERRETERIA

- Roba laboral
- Calçat
- Epis
- Cargols al detall
- Pintura professional
- Eines manuals
- Eines elèctriques
- Consumibles
- Silicones i químics
- ... i molt més.

Plats per emportar

Hostal Jaumet

Més de 100 anys fent cuina casolana

Fundat el 1890

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel. 973 473 077
Fax 973 473 081
25750 - TORÀ (Lleida)
www.hostaljaumet.com
info@hostaljaumet.com

- REPARACIÓ GENERAL
- GRUA PERMANENT
- TAXI

Taller

TORANÈS
d'A. FERRER

COMPRA I VENDA DE VEHICLES NOUS I D'OCASIÓ

Ctra. Andorra S/N Tels.: 973 473 080 - 607 559 909
25750 TORÀ (Lleida)

"Maqi"

www.casamagi.com

Botiga i venda online

CARN DE PASTURA

EMBOTITS ARTESANALS

PRODUCTES ELABORATS

Ara,
Casa *Maqi*
entra a
casa teva

I t'ho portem
a casa!

Plaça de la Creu, 7 - TORÀ, Tel. 973 473 051 - info@casamagi.com

MASCULÍ ~ FEMENÍ ~ INFANTIL

C/ Notari Josep Faus, 5 Tel. 627970213 GUISSONA
gimnasnovaforma@hotmail.com www.gimnasnovaforma.com

40 anys
cuidant el **vostr**e
benestar!

👉 Sense matrícula!

👉 Obrim els dissabtes al matí.

👉 Inici de les activitats al setembre.

👉 Rutines i dietes personalitzades
gratuïtes.